

KERKENBELEIDSPLAN RAVELS

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

31/03/2025

Ten geleide:

Het doel van dit sjabloon is niet meer of niet minder dan tot een goed kerkenbeleidsplan te komen. In dit sjabloon is bij de 'decretaal verplichte velden' (cultuurhistorische waarde, beschermingsstatuut, bouwfysische toestand, eigendomstoestand, situering in de ruimtelijke omgeving, actueel gebruik, onderbouwde toekomstvisie met plan van aanpak) meegegeven hoe die velden uit te diepen zijn. Daarnaast bevat het bijkomende relevante velden – in de tekst aangeduid als 'optioneel'.

Daarmee wil het Platform Toekomst Parochiekerken je op weg helpen. Met dit sjabloon breng je de belangrijkste randvoorwaarden in kaart voor vervolgstappen zoals participatietrajecten en bestemmingsstudies. Het sjabloon laat toe dat je een strategisch kader uitdiept waarbinnen het lokaal bestuur en de kerkbesturen de parochiekerken behartigen.

Het opzet van het sjabloon is vooral *beschrijvend*. Pas de laatste hoofdstukken *interpreteren* de basisgegevens en beschrijvingen uit de voorgaande delen. Zo kom je tot een visie en plan van aanpak. Op die manier zoekt dit sjabloon naar een veralgemeende objectiviteit, niet in het minst om in latere fasen allerlei toevalligheden, veranderingen en onverwachte gebeurtenissen het hoofd te bieden. Een bijkomend voordeel van dat streven naar objectiviteit op diverse vlakken (erfgoed, architectuur, bouwtechniek, context, gebruik ...) is dat je beter in staat bent om in te schatten welke expertise nodig is om eventuele volgende fasen tot een goed einde te brengen.

Het zijn de gemeente en de kerkbesturen die doorgaans dit sjabloon invullen, of, als een andere partij het plan opmaakt, ten minste onderschrijven wat op deze pagina's opgenomen is.

In bepaalde gemeenten kan de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst (IOED) of de streekintercommunale advies verlenen of ondersteunen bij de opmaak van het plan. Bij twijfel: contacteer de instanties zelf of roep de hulp in van het Platform Toekomst Parochiekerken. Als er vragen zijn over bepaalde elementen in dit sjabloon of als er een vraag is naar externe begeleiding, contacteer dan ook het Platform Toekomst Parochiekerken. Wij helpen je graag op weg.

Dit sjabloon werd opgesteld door PARCUM vzw en aangevuld door het Platform Toekomst Parochiekerken. Het dient als houvast bij het opstellen van een kerkenbeleidsplan.

PARCUM vzw
Abdij van Park 7
3001 Leuven

www.parcum.be
info@parcum.be
016 40 60 73

BTW 0461.895.885
RPR Leuven

Platform Toekomst Parochiekerken
Bischoffsheimlaan 1-8
1000 Brussel

www.toekomstparochiekerken.be
info@toekomstparochiekerken.be
02 207 54 49

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	4
INLEIDING	6
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	9
2. FICHE PER KERKGEBOUW.....	16
2.1. SINT-VALENTINUS in POPPEL	16
Identificatie	17
Beschrijving	17
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	21
Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	22
2.2. SINT-JAN DE DOPER in WEELDE	23
Identificatie	24
Beschrijving	24
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	27
Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	27
2.3. SINT-MICHIEL in WEELDE	29
Identificatie	30
Beschrijving	30
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	36
Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	36
2.4. ONZE-LIEVE-VROUW VAN DE ROZENKRANS in WEELDE (-STATIE).....	37
Identificatie	38
Beschrijving	38
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	41
Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	41
2.5. SINT-ADRIANUS in RAVELS (-EEL).....	42
Identificatie	43
Beschrijving	43

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	47
Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	47
2.6. SINT-SERVATIUS in RAVELS	49
Identificatie	50
Beschrijving	50
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	55
Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	55
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	56
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	56
Kerk Sint-Valentinus in Poppel	57
Kerk Sint-Jan de Doper in Weelde.....	57
Kerk Sint-Michiel in Weelde.....	57
Kerk Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans in Weelde-Statie	57
Kerk Sint-Adrianus in Ravels-Eel.....	58
Kerk Sint-Servatius in Ravels	58
3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	59
Kerk Sint-Valentinus in Poppel :	59
Kerk Sint-Jan de Doper in Weelde.....	59
Kerk Sint-Michiel in Weelde.....	59
Kerk Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans in Weelde-Statie	59
Kerk Sint-Adrianus in Ravels-Eel.....	59
Kerk Sint-Servatius in Ravels	59
BESLUIT	60

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente RAVELS:

- kerk Sint-Valentinus, Dorp 7, 2382 POPPEL
- kerk Sint-Jan de Doper, Weeldestraat 88, 2381 WEELDE
- kerk Sint-Michiel, Torenstraat 1, 2381 WEELDE
- kerk Onze-Lieve-Vrouw Van de Rozenkrans, Bredaseweg 50, 2381 WEELDE
- kerk Sint-Adrianus, Vooreel 42, 2380 RAVELS
- kerk Sint-Servatius, Kerkstraat 10, 2380 RAVELS

De volgende stappen werden doorlopen in het traject om tot dit kerkenbeleidsplan te komen.

01/02-15/02/2025: Een voorontwerp werd gemaakt door Frans Verhoeven, op basis van het kerkenbeleidsplan van 2017.

05/03/2025 : het voorontwerp werd voorgelegd aan de kerkraden in Ravels, en aan het college van burgemeester en schepenen te Ravels voor aanvullingen, opmerkingen, correcties, ...

06/03-20/03/2025: verwerken aanvullingen en correcties van de kerkraden en van het college van burgemeester en schepenen en komen tot een ontwerp.

24/03-30/03/025: voorleggen ontwerp aan de kerkraden gemeente Ravels en aan het college van burgemeester en schepenen te Ravels en aan het team van de Pastorale Eenheid Heilige Nicolaas van Poppel voor laatste lezing.

31/03/2025: finaliseren ontwerp door Frans Verhoeven.

01/04/2025: overmaken kerkenbeleidsplan aan de Pastorale Eenheid Heilige Nicolaas van Poppel, aan het gemeentebestuur van Ravels en aan de kerkraden in de gemeente Ravels.

Dit kerkenbeleidsplan werd dus opgemaakt in overleg tussen de gemeente Ravels, de Pastorale Eenheid Heilige Nicolaas van Poppel (Arendonk, Baarle-Hertog, Ravels), het centraal kerkbestuur van Ravels en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van ANTWERPEN op datum;
- door de gemeenteraad van de gemeente RAVELS op datum.

Hierbij ook de kerkelijke context waarin dit kerkenbeleidsplan is opgemaakt.

Eind 2011 werden de kerkraden van de kerkfabrieken in de gemeente Ravels uitgenodigd om binnen de kerkraad en binnen de parochie na te denken over de toekomst van kerk en parochie. De aanleiding voor deze bespreking was meervoudig :

- de conceptnota van 24/06/2011 van minister Bourgeois over de toekomst van de kerk(gebouwen) in Vlaanderen (en bijgevolg ook van de parochies).

- de brief die minister Bourgeois in 2011 geschreven heeft aan alle kerkbesturen en aan de gemeentebesturen.
- de gesprekstekst van bisschop Johan Bonny in het najaar 2011 in het kader van de diocesane gespreksronde in het bisdom Antwerpen, waar de kerkbesturen uitgenodigd werden om vooral te blijven stilstaan bij knelpunt 7 over de infrastructuur.
- het feit dat het decreet over de erediensten van 2004 herschreven werd. Een en ander werd van toepassing in de loop van 2012.
- het feit dat het meerjarenplan 2014-2019 dient opgesteld te worden.

In de loop van 2012 hebben de kerkraden en de parochies zich gebogen over de volgende vragen waarop in essentie een antwoord diende gevonden te worden :

1. Wat onze parochie betreft: Hoe zien we, hoe denken we en hoe verwachten we dat onze parochie zal evolueren en er zal uitzien in de toekomst (= de komende 5 tot 10 jaar) wat betreft de bedienaars en voorgangers in de eredienst en de diensten en de verspreiding betreft ?
2. Wat ons eigen kerkbestuur betreft: Hoe zien we, hoe denken we en hoe verwachten we (in het vooruitzicht van de opmaak van ons meerjarenplan) dat het beheer van onze kerk en de parochie zal evolueren en er zal uitzien in de toekomst (= de komende 5 tot 10 jaar) ?
3. Wat de gemeente betreft: hoe zien we, hoe denken we en hoe verwachten we dat de evolutie in ons eigen kerkbestuur ingepast wordt of kan worden in het totale plaatje van alle parochies en kerkbesturen binnen de gemeente Ravels in de komende 5 tot 10 jaar ?

Op deze manier ontwikkelde elk kerkbestuur een toekomstvisie op de parochie en de parochiekerk, want voor de Vlaamse Overheid was het inmiddels duidelijk: de huidige situatie is op (lange) termijn niet houdbaar en niet betaalbaar.

Op de volgende datums werd deze bespreking in de volgende kerkraden gevoerd.

21/03/2012 : Sint-Adrianus te Ravels (-Eel)
 11/04/2012 : Sint-Michiel te Weelde
 23/05/2012 : Sint-Jan de Doper te Weelde
 23/05/2012 : Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans te Weelde (-Statie)
 12/06/2012 : Sint-Servatius te Ravels

Op 23/04/2013 werd het resultaat van dit proces overgemaakt aan het gemeentebestuur. Op het overleg van het centraal kerkbestuur met het gemeentebestuur van 12/04/2016 (dat 2 x per jaar plaats vindt) werd aangekondigd dat een eigenlijk kerkenbeleidsplan zou opgemaakt worden. De toelichting hierover werd gegeven door de deken-assistent Juan Luyten. De voorzitter van het centraal kerkbestuur stelde de timing voor de opmaak van het ontwerp van het kerkenbeleidsplan voor en lichtte deze toe. Voor het einde van 2016 had het

kerkenbeleidsplan Ravels een feit moeten zijn. Om verschillende redenen kon deze timing echter niet gehaald worden.

Uiteindelijk was het kerkenbeleidsplan voor de gemeente Ravels klaar in het voorjaar van 2017 en werd het door de bisschop goedgekeurd op 25/04/2017.

Op basis van het kerkenbeleidsplan heeft het gemeentebestuur vervolgens werk gemaakt van een visie over de toekomst van de kerken waarin er (zoals voorzien in het plan) wordt uitgegaan van een herbestemming van 5 kerken en de valorisatie van 1 kerk.

De plannen voor de Sint-Valentinuskerk in Poppel werden vervolgens reeds concreet uitgewerkt gezien de noodzaak van investeringen in en aan het gebouw, waarbij een herstelling van het dak het meest dringend is.

Tussen de kerk van Sint-Jan de Doper en de zalen van de gemeentelijke zaal de Brouwerij werd een foyer gebouwd die toekomst geeft aan beide gebouwen bij een wijziging van bestemming van de kerk.

Hoe concreter deze plannen werden hoe meer ook de noodzaak naar een plan en visie met betrekking tot de samenvoeging van parochies in Ravels.

Dit dossier werd opgestart in het voorjaar van 2023. De bisschop heeft vervolgens op 18/03/2024 het decreet ondertekend dat voorziet in de samenvoeging van de 6 parochies in de gemeente Ravels naar 1 parochie, zijnde deze van Sint-Michiel te Weelde.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

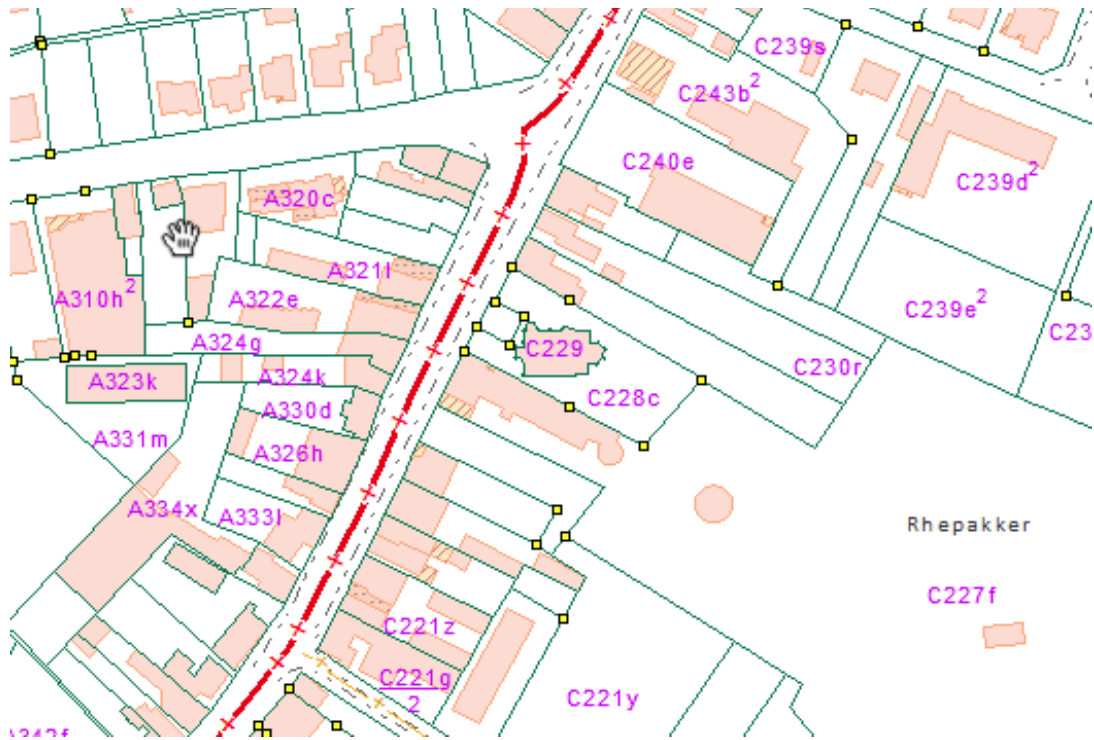

1.2. kerk SINT-JAN DE DOPER te WEELDE

eigenaar : de gemeente Ravels

adres : Weeldestraat 88, 2381 Weelde

kadastrale gegevens : RAVELS, 2de afdeling, Weelde, sectie C, perceel 0229/00_00

bron : ccff02.minfin.fgov.be

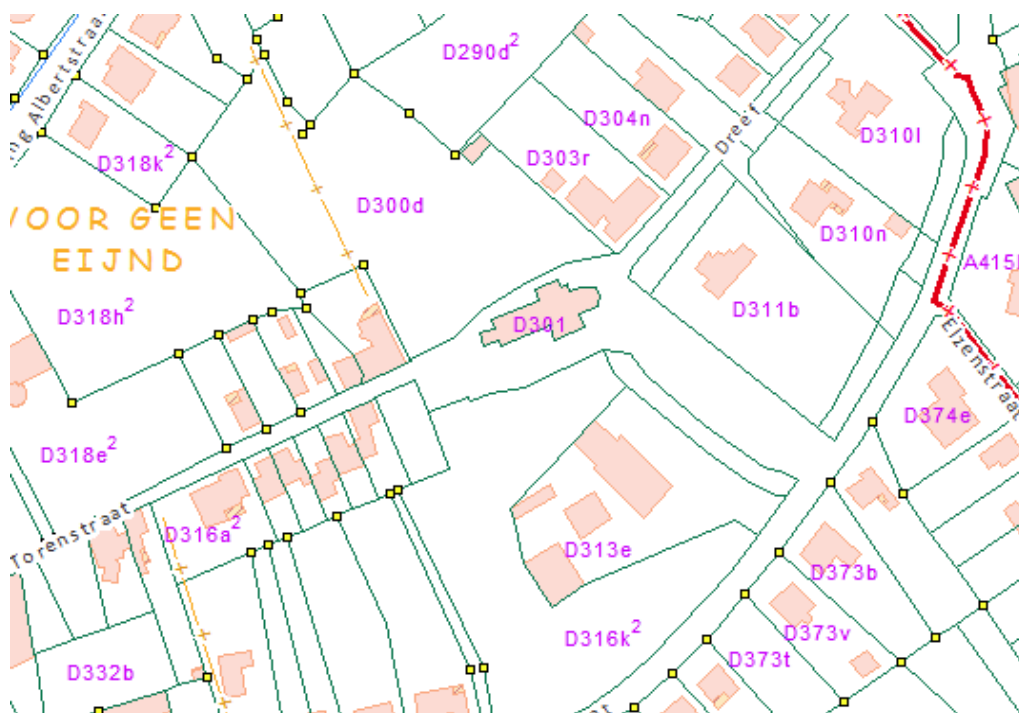
bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75762>

1.3. kerk SINT-MICHEL te WEELDE,

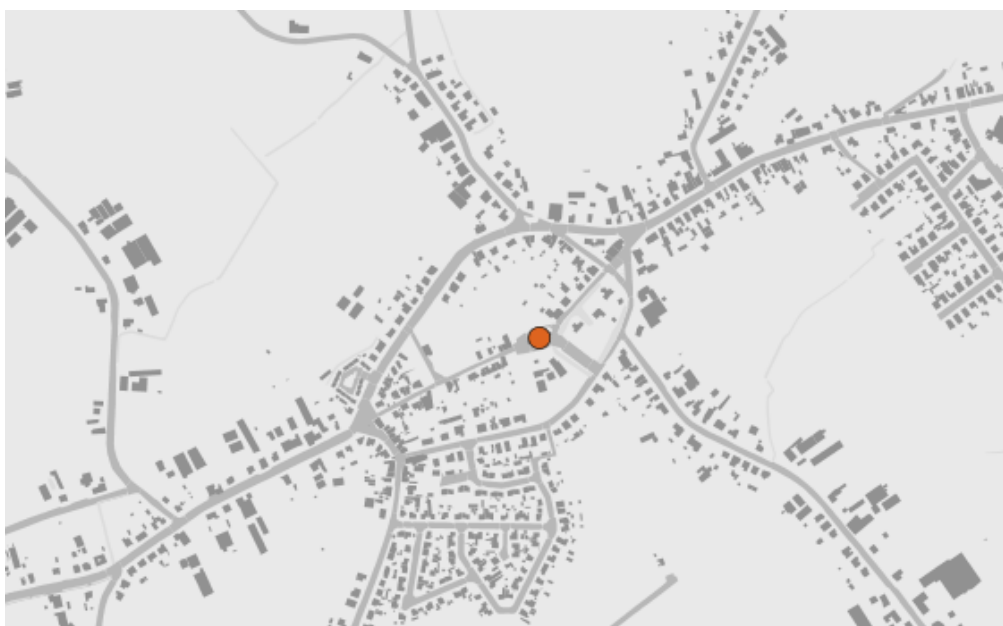
eigenaar : de gemeente Ravels

adres : Torenstraat 1, 2381 Weelde

kadastrale gegevens : Ravels 2de afdeling, Weelde, sectie D, perceel 0301/00_000

bron : ccff02.minfin.fgov.be

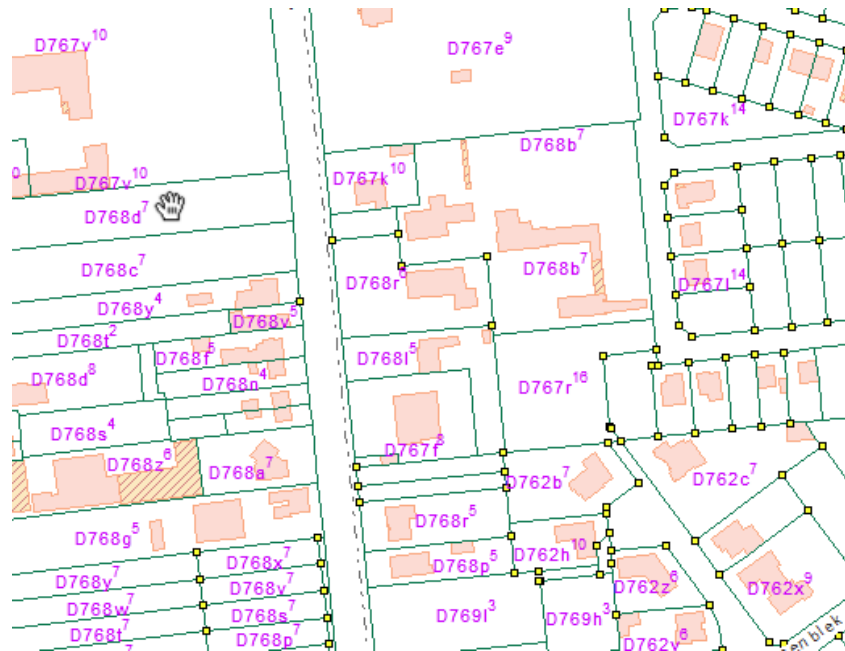
bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75748>

1.4. Kerk ONZE-LIEVE-VROUW VAN DE ROZENKRANS te WEELDE-STATIE

eigenaar : de kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans

adres : Bredaseweg 50, 2381 Weelde

kadastrale gegevens : Ravels, 2de afdeling, Weelde, sectie D, perceel 0768/00R006

bron : ccff02.minfin.fgov.be

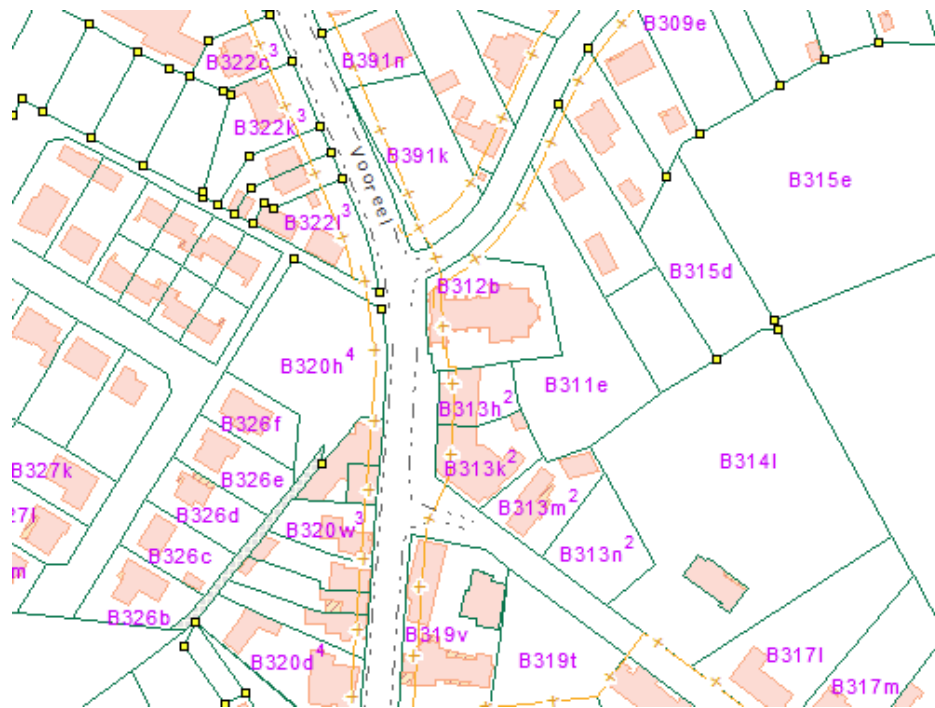
bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75694>

1.5. Kerk SINT-ADRIANUS te RAVELS-EEL

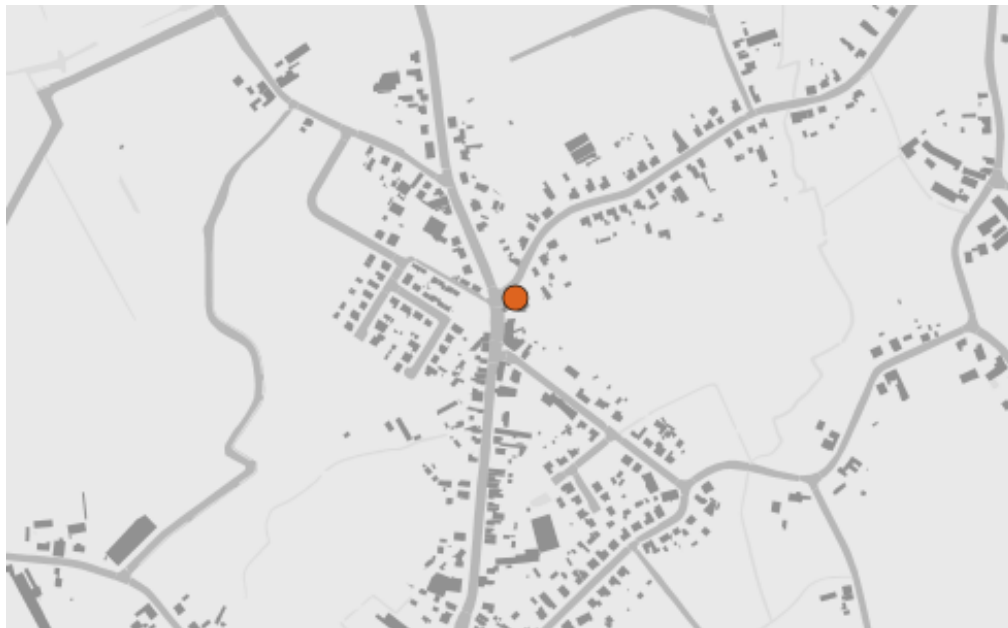
eigenaar : de gemeente Ravels

adres : Vooreel 42, 2380 Ravels

kadastrale gegevens : Ravels, 1ste afdeling, Ravels, sectie B, perceel 0312/00B0000

bron : ccff02.minfin.fgov.be

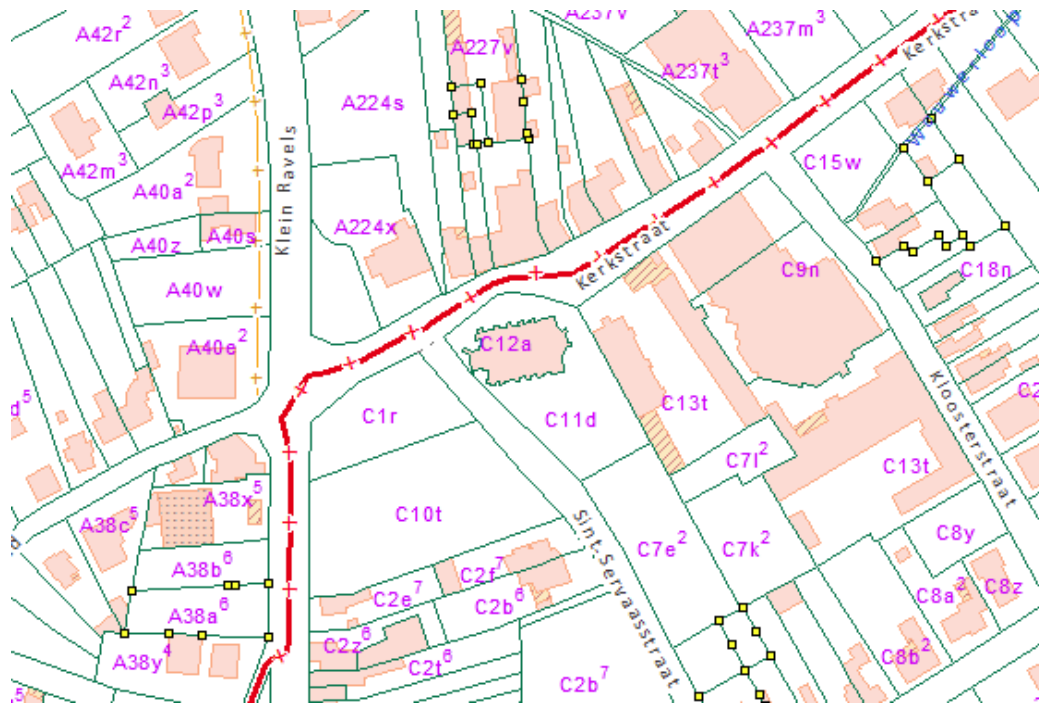
bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75619>

1.6. Kerk SINT-SERVATIUS te RAVELS

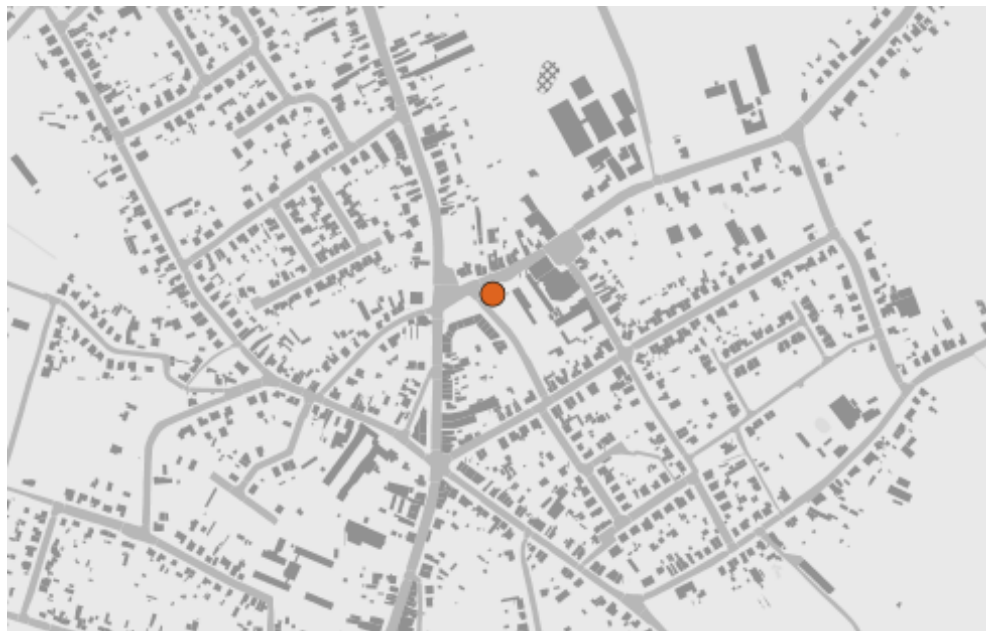
eigenaar : de gemeente Ravel

adres : Kerkstraat 10, 2380 Ravel

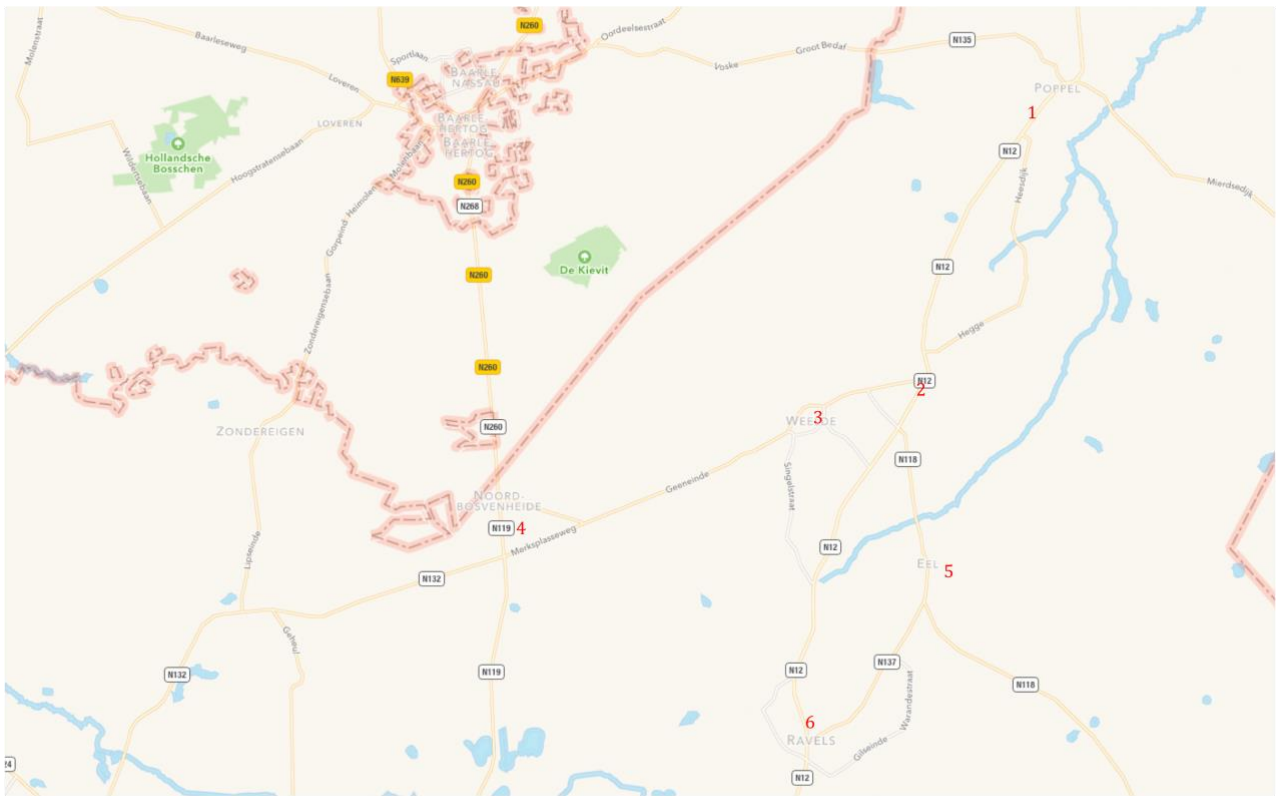
kadastrale gegevens : Ravel, 1ste afdeling, Ravel, sectie C, perceel 0012/00A000

bron : ccffO2.minfin.fgov.be

bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75602>

1. kerk Sint-Valentinus te Poppel
2. kerk Sint-Jan de Doper te Weelde
3. kerk Sint-Michiel te Weelde
4. kerk Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans te Weelde (-Statie)
5. kerk Sint-Adrianus te Ravels (-Eel)
6. kerk Sint-Servatius te Ravels

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. SINT-VALENTINUS in POPPEL

bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75638>

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: SINT-VALENTINUS

Geografische ligging

- Dorp 7, 2382 POPPEL
- Provincie: ANTWERPEN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: ANTWERPEN
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Kempen Oost
- Pastorale Eenheid : Heilige Nicolaas van Poppel
- Parochie: Sint-Valentinus

Eigenaar: gemeente RAVELS

Bescherming(en)/vastgesteld

- Is aangeduid als **vastgesteld bouwkundig erfgoed** parochiekerk Sint-Valentinus met omringend kerkhof sinds 29-03-2019

Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Vrijstaande laatgotische kruisbasiliek uit de 16de en de 17de eeuw, in 1906-1909 in neogotische stijl uitgebreid naar ontwerp van H. Geirnaert. Omringend kerkhof, vergroot in 1936, 1954 en 1978; bakstenen afsluitingsmuur met arduinen dekplaten modo bakstenen ezelsrug. Nabij de straat, plantsoen met witgeschilderd Heilig Hartbeeld van 1925 door J. Jansen uit Westmeerbeek.

Over de ontstaansgeschiedenis van de eerste kerk, vermoedelijk in de 13de eeuw door de Tongerlose abt versterkt en vergroot, is nagenoeg niets bekend. Huidige kerk opklimmend tot circa 1520, in de oorlog tussen Spanje en de opstandige gewesten vernield, tijdens het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) heropgebouwd en na de bliksemnslag van 1624, wellicht in 1633 zie balkinscriptie in vroegere spits, voorzien van een nieuwe toren. In de daaropvolgende jaren werden herhaalde malen verbouwings- en herstellingswerken uitgevoerd. Eind 19de eeuw werd naast de noodzakelijke herstellingen ook een vergroting voorgesteld. De plannen, het bestek en de begroting, opgemaakt door provinciaal architect P.J. Taeymans en op 16/7/1877 aanvaard door het kerkbestuur, werden door de bestendige deputatie van de provincie verworpen, zodat de vergroting voorlopig niet doorging. Een rapport van de Gentse bouwmeester H. Geirnaert van 17/9/1903 vestigde andermaal de aandacht op de bedenkelijke toestand van de kerk en op 15/10 besloot het gemeentebestuur eigenmachtig tot uitvoering van de eerder geplande vergroting. De werken, in 1906 aangevat en op 19/9/1909 voltooid, bestonden uit de verlenging en verbreding van de bestaande zijbeuken, de toevoeging van een ingangsdeur in de nieuwe zuidelijke zijbeuk, de vergroting van de sacristie aan de zuidzijde van het koor en de bouw van een berging aan de noordzijde; het

neogotische doksaal en het huidige hoofdaltaar dateren van 1911-1912. De vergrote en heringerichte kerk werd op 5/4/1932 door Mgr. Van Cauwenbergh ingewijd.

Het Duitse bombardement van 11/5/1940 bracht zware materiële schade toe: alle glasramen in het hoogkoor werden verbrijzeld, de andere vensters ernstig beschadigd, plafond en raam van de sacristie totaal vernield. In 1941 werden de nodige herstellingen uitgevoerd. Glasschilder F. Crickx uit Jette vervaardigde nieuwe glasramen voor het hoogkoor naar ontwerp van L.C. Crespin, in 1943 voltooid maar pas na de oorlog geplaatst. Op 3/10/1944 werd de dorpskom andermaal beschoten. De zwaar beschadigde torenspits werd neergehaald, in 1948-1949 naar ontwerp van architect J. Bols terug opgebouwd en de beschadigde muren werden hersteld. Binnenin de kerk was er weinig schade. In de jaren 1949-1953 werden de witte ramen in zijbeuken, transept, alsook aan weerszijden van de toren vervangen door gebrandschilderde glasramen, alle vervaardigd door dezelfde kunstenaars ut supra. In 1980 werd het kerkgebouw grondig gerestaureerd; in 1997 werd het orgel gerestaureerd en uitgebreid.

Tot het eerste kwart van de 16de eeuw opklimmende en in het eerste kwart van de 17de eeuw heropgebouwde kerk met tot het oorspronkelijk gebouw behorende toren (uitgezonderd de spits), schip, transept en koor. In dezelfde (neo)gotische stijl bijgebouwde zijbeuken en in een minder samenhangende stijl uitgevoerde aanbouwen. De plattegrond ontvouwt een georiënteerde driebeukige (pseudo)kruisbasiliek met schip van drie en zijbeuken van vier traveeën, een deels ingebouwde westtoren met doopkapel in de eerste travee links en zij-ingang in de eerste travee rechts van de toren, vlak afgesloten transeptarmen van één travee, koor van drie rechte traveeën en vijfzijdige sluiting, een aansluitende sacristie aan zuidzijde en een berging aan noordzijde. Bakstenen lijst- en puntgevels, laatst genoemde met aandak, met kenmerkende bakstenen omlijstingen en siermotieven en schaars gebruik van witte hardsteen, die enkel werd aangewend voor maaswerk, monelen, raamdorpels en kordons. Leien zadel- en lessenaarsdaken. Kenmerkende Kempische toren waarvan de architectuur aansluit bij de torens van Rijkevorsel, Meer, Minderhout, Sint-Lenaarts, enzomeer. Stoer vierkant bouwwerk van drie geledingen met overhoekse, verjongende steunberen aan weerszijden van de voorgevel, aan de zuidzijde samengaand met een polygonale traptoren onder bakstenen kegelspits die toegang verleent tot de klokkenkamer. Onderste geleding met gedrukte, rondbogige hoofdkom onder blinde spitsboog met nis, waarin witgeschilderd Sint-Willibrordusbeeld, en daarboven een oculus; tweede geleding met twee hoge, blinde spitsbogen met eenvoudig bakstenen maaswerk; derde geleding met telkens twee spitsbogige galmgaten en zes blinde spitsboogtraceringen bovenaan. Zeer slanke, ingesnoerde octogonale spits met kleine peer. Zijbeuken, kruisbeuk en koor met per travee verjongende steunberen met fraaie bakstenen pinakels en hogels. Twee-, drie- en vierledige spitsboogvensters in geprofileerde bakstenen omlijsting met witstenen raamdorpels, monelen en maaswerk. Koorsluiting met groot kruisbeeld en in de omgeving enkele arduinen grafstenen uit de 19de eeuw. Korfbogige zij-ingang.

Bepkeisterd, witgeschilderd *interieur*. Pseudo-basilikale opstand met geprofileerde spitsboogarcades op zuilen met eenvoudige, octogonale sokkel en kapiteel. Spitse houten tongewelven boven middenbeuk, transept en koor en lessenaarsdaken boven de zijbeuken, opgevat als vakwerk met geprofileerde houten ribben en dito horizontale verbindingsbalken en vóór de restauratie uit het eerste kwart van de 20ste eeuw vermoedelijk bepleisterd. Spitsboogvensters met afgeschuinde dagkanten. Grijs en zwarte marmeren vloertegels in schip en zijbeuken, dito zwarte en witte in het koor. Driezijdig, neogotisch houten doksaal op

sierlijk bewerkte, natuurstenen zuiltjes met steenmerk uit de eerste helft van de 17de eeuw (?), reeds aanwezig in de oude kerk doch met begin 20ste eeuw vernieuwd kapiteel.

Mobilair: Schilderijen: op paneel: middenpaneel van een retabel met de belangrijkste feiten uit het leven van Maria, anoniem, in 15de-eeuws kader van Spaanse oorsprong. Op doek: Heilige Augustinus, van Napolitaanse oorsprong, 17de eeuw; Sint-Antonius-abt, altaarstuk zuidelijk zijaltaar, door Ch. Volders, 1766; Heilige Valentinus, Vlaamse School, tweede helft van de 17de eeuw (transept); Heilige Norbertus van Prémontré in aanbidding voor het Heilig Sacrament, Vlaamse School, 18de eeuw(koor). *Beeldhouwwerk:* Heilige Anna, 15de eeuw, eik; Onze-Lieve-Vrouw met Kind, Brabantse School, 15de eeuw, eik; Sint-Anna-ten-Drieën, Brabantse School, circa 1500, gepolychromeerd hout; Kindje Jezus met wereldbol, 16de eeuw, hout; Heilige Petrus en Heilige Paulus, 17de eeuw, witgeschilderde steen; Heilige Augustinus van Hippo, Heilige Norbertus van Prémontré en Heilige Franciscus Xaverius, 18de eeuw, gedecapeerd hout; Heilige Marcus, Heilige Mattheus, Heilige Johannes en Heilige Lucas, eerste helft van de 18de eeuw, witgeschilderde terracotta; medaillon met buste van koning David, midden 18de eeuw, eik; Heilige Willibrordus en Heilige Valentinus, midden 19de eeuw, gepolychromeerd hout; Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen op maansikkel, 19de eeuw, hout; gekleed beeld van Onze-Lieve-Vrouw met Kind met wereldbol en scepter, 19de eeuw; gepolychromeerd neogotisch triomfkruis, eerste kwart van de 20ste eeuw.

Meubilair: Neogotisch hoofdaltaar naar ontwerp van H. Geirnaert, geschonken door Aimé Misonne, uitgevoerd door Alphonse Peeters, Luik, 1911, zandsteen, marmer en houten retabel met geschilderde zijpanelen door J. Anthoni, Antwerpen. Koorgestoelte, 18de eeuw, eik. Communiebank, tweede helft van de 18de eeuw, eik (verplaatst). Twee biechtstoelen, midden 18de eeuw, eik (transept noord en zuid). Preekstoel, eerste helft van de 18de eeuw, eik (achteraan). Arduinen doopvont met koperen deksel (transept). Neogotisch doksaal, 1911-1912, eik. Orgel uit de tweede helft van de 18de eeuw, toe te schrijven aan Antwerps orgelmaker L. De la Haye, met transformerende ingrepen van na 1906 en 1998. Sacristiekast, 18de eeuw, eik. Lavabo, 19de eeuw, roodkoper (sacristie).

Varia: Twintig glas-in-loodramen door L.C. Crespin (ontwerp) en F. Crickx (uitvoering), 1943-1953, in 1980 gerestaureerd door Joel d'Alsace.

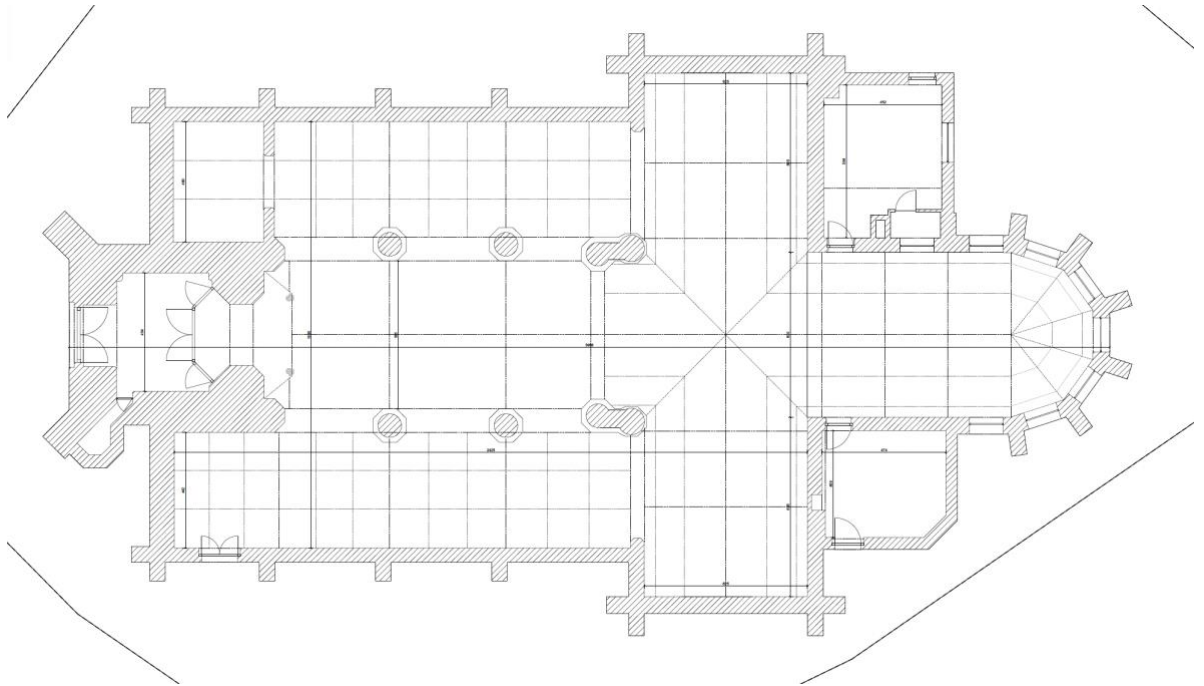
- Afdeling Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg Antwerpen, Cel Monumenten en Landschappen, archief, doss. 0/6614.
- Kadaster Antwerpen, Mutatieregisters Poppel, schets 1907/6.
- Provinciaal Archief Antwerpen, Kerken, Poppel, Sint-Valentinus, dossier 8, 10, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 22.

bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75638>

b) **Gebouw en architecturale mogelijkheden**

Oppervlakte

- Oppervlakte: 658 m²
- grondplan:

- noteer de vrije hoogte: 11 meter
- aantal zitplaatsen: 300

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: vrijstaande laatgotische kruisbasiliek
- De kerk is een grote ruimte met twee zijbeuken. Verder zijn er nog als nevenlokalen de sacristie en de stookruimte waar tevens een bergruimte voorzien is. Een opdeling is eventueel mogelijk gezien de ruimte in de kerk.

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	1 WC in het magazijn
Verwarming	Op stookolie luchtverwarming, ketel 35 jaar oud, brander uit 2023
Verlichting	halogeen
Keukenvoorzieningen	Spoelbak
Audiosysteem	Aanwezig en in orde
Beeldscherm(en)	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	neen
Diefstal- en brandbeveiliging	Inbraakbeveiliging is voorzien
Bliksembeveiliging	ja

Gsm-operatoren	ja
-----------------------	----

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	neen
Dakisolatie	neen
Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Geen dieren aanwezig

Bouwfysische toestand

Algemeen is het gebouw in een vrij goede staat. Het dak scheidt echter wel problemen. Er werden reeds een aantal dringende herstellingswerken aan het dak uitgevoerd. Door een lek werd ook de binnenbepleistering links aangetast. Gebleken is echter dat het dak aan een volledige restauratie toe is om schade aan de muren en het gebouw verder te voorkomen. De gemeente bereidt hiertoe een dossier voor. De verwarming is echter ook aan vervanging toe. In het recente verleden werd lambrisering in de kerk aangebracht. Ook werd de verlichting vernieuwd. Het pijporgel op het doksaal werd hersteld. Een nieuw elektronisch orgel dat in het koor geplaatst werd, werd ook aangekocht.

Financiële gegevens (optioneel)

Gezien de samenvoeging van parochies en kerkfabriek in 2025 is deze rubriek niet of weinig relevant.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk neemt in het dorp een centrale plaats in en is het baken voor zij die het dorp naderen mede omwille van de hoge toren. De kerk ligt langs de hoofdweg van Turnhout naar Tilburg.

Het kerkhof ligt pal naast de kerk. Het werd enkele jaren geleden nog uitgebreid.

De pastorie ligt op een 500 meter van de kerk in de Pastoriestraat. De pastorie ligt in een park en is een beschermd gebouw.

Tegenover de kerk bevindt zich de vrije school.

Een echte parking is niet aanwezig. Het parkeren gebeurt langs de straat of in een aantal zijstraten.

De bushalte van de Lijn op de verbinding Turnhout-Tilburg bevindt zich vlakbij de kerk.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 01/01/2025 wordt de kerk niet meer gebruikt voor de reguliere eredienst. Enkel voor niet-reguliere erediensten staat ze voorlopig nog ter beschikking, zolang ze niet onttrokken is aan de eredienst. Momenteel staat de kerk dus zo goed als leeg.

Een en ander is het gevolg van het begin dat gemaakt is met de uitvoering van het kerkenbeleidsplan 2017. In voorbereiding van deze uitvoering werd een dossier ingediend bij de bisschop met betrekking tot de samenvoeging van de 6 parochies in de gemeente Ravels naar 1 parochie, zijnde deze van Sint-Michiel in Weelde. Het decreet van de samenvoeging is door bisschop Johan Bonny ondertekend op 18/03/2024. Momenteel doorloopt het dossier de procedure bij het Binnenlands Bestuur wat normaliter zal eindigen in een publicatie in het Staatsblad, waarna de samenvoeging een feit is en concreet zal uitgevoerd worden.

2.2. SINT-JAN DE DOPER in WEELDE

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: SINT-JAN DE DOPER

Geografische ligging

- Weeldestraat 88, 2381 WEELDE
- Provincie: ANTWERPEN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdomein: ANTWERPEN
- Dekanaat of Regio: Dekanaat Kempen Oost
- Pastorale Eenheid : Heilige Nicolaas van Poppel
- Parochie: Sint-Jan de Doper

Eigenaar: gemeente RAVELS

Bescherming(en)/vastgesteld

- Is aangeduid als **vastgesteld bouwkundig erfgoed** parochiekerk Sint Jan Baptist sinds 29-03-2019

Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Georiënteerde gotische en neogotische kerk toegewijd aan Sint-Jan-de-Doper, opklimmend tot 15de of 16de eeuw, in de 17de eeuw uitgebreid met een hoger opgetrokken schip, in 1927-1928 naar ontwerp van F. Vandendael (Leuven) in samenwerking met R. Lemaire vergroot met zijbeuken en een portaal en in 1932 voorzien van fraaie glas-in-loodramen door E. Yoors. Met aanplantingen en graspartijen omringd gebouw - eertijds het kerkhof - waarin in 1988 een Lourdesgrot van kasseien en in 1993 een modern, koperen Heilig Hartbeeld werden opgericht.

Op 25/3/1347 verleende de bisschop van Luik Engelbertus de toelating tot de stichting van een kapelanij met kerkhof in de Straat. Vanaf nu konden er in de kapel goddelijke diensten worden gecelebreerd en mocht er, mits toestemming van de rector van de Sint-Michielskerk (zie Torenstraat), op het kerkhof worden begraven. In 1927 werd de kapelanij van de moederparochie afgescheiden en erkend als zelfstandige parochie. De kapel werd onmiddellijk vergroot en op 4/9/1928 plechtig heringewijd. Resten van graven op de Kapelakker, ontdekt tijdens de vergrotingswerken, zouden erop kunnen wijzen dat de Sint-Janskapel een tijd als een "kapel van respijt" heeft gefungeerd, waar ongedoopte kinderen en abortieve foetussen postuum werden gedoopt en in gewijde grond begraven. Het was ook een belangrijke bedevaartkapel.

Over de oprichting van de eerste kapel aan de Straat ter ere van Sint-Jan tasten we voorlopig nog in het duister. Vermoedelijk eind 12de eeuw, zeker begin 13de eeuw bestond er een houten en lemen kapelletje, dat in de 15de of 16de eeuw vervangen werd door een eenbeukige stenen constructie van 19,5 meter op 6 meter met sacristie achter het koor. De

kleine gotische kapel, het huidige koor, werd in de 17de eeuw samen met de toen aangebouwde middenbeuk van een bepleisterd tongewelf voorzien. Het grote spitsboogvenster boven de toenmalige ingang werd in 1831 dichtgemetseld. In 1858 werd de kapel door de bliksem getroffen en in 1884 het torentje vernieuwd.

De plattegrond ontvouwt een driebeukig schip van vier traveeën met loodrecht aangebouwde zijbeukkapellen, een voorgezet portaal met flankerende driekwartronde traptoren onder kegeldak en een vijfzijdige doopkapel - thans Mariakapel - ter hoogte van de eerste linker travee, voorts een koor van drie rechte traveeën met later bijgebouwde sacristie en berging en een driezijdige sluiting. Bakstenen constructie met schaars gebruik van natuursteen onder leien zadel- en lessenaarsdaken; dakruiter met opengewerkte houten klokkenstoel, ingesnoerde naaldspits en smeedijzeren kruis boven de eerste travee van het schip; apsis met gelijkaardig kruis. Combinatie van lijst- en puntgevels, eerst genoemde met aflijnende muizentanden, laatst genoemde met vlechtingen, aandak en schouderstukken, per travee geritmeerd door middel van versneden steunberen. Portaal met korfboogpoort in geprofileerde bakstenen omlijsting, waarboven nis met witstenen beeld van Sint-Jan de Doper en gevelsteen met inscriptie: "1926 hulde en dank 1951 / aan Z.E.H. L. Tubax / stichter en herder". In 1927-1928 gerestaureerde westgevel met oculi en wijzerplaat. Zijbeuken met grote, met baksteen omlijste rondboogvensters op schuin aflopende lekdrempels van natuursteen of simili. Tot de 15de of 16de eeuw opklimmende gotische spitsboogvensters in het koor met bakstenen omlijsting, dito Y-tracering en lekdrempels.

Interieur: bepleisterd en beschilderd interieur met spitse scheibogenarcades op vierkante zuilen met dekplaat en sokkel. Middenbeuk en koor met spitse tongewelven, gordelbogen op consoltjes en dwarse verbindingen met medaillons op de snijpunten, opklimmend tot de 17de eeuw.

Mobilair: Schilderijen: op paneel, Prediking van Johannes in de woestijn, Vlaamse School, 16de eeuw; op doek, Doop van Jezus in de Jordaan, Grangé, 1729 (beide in het koor).

Beeldhouwwerk: gepolychromeerd houten beeld van Heilige Apollonia, 15de eeuw.

Gedecapeerde houten beelden van Onze-Lieve-Vrouw met Kind, 16de eeuw; Heilige Johannes de Doper, 1525; Heilige Vrouw, eerste helft van de 16de eeuw; Heilige Anna, 16de eeuw; Heilige Brigitta van Ierland, 17de eeuw. Houten reliëfbustes van Heilige Elisabeth en Heilige Zacharias, circa 1700. Houten beelden van Engel, 18de eeuw, en Heilige Johannes de Doper, 19de eeuw; gepolychromeerd houten reliëf, Hoofd van Sint-Jan in disco, 19de eeuw.

Meubilair: Marmeren hoofdaltaar naar ontwerp van J. Ritzen (zie plannen Provinciaal Archief Antwerpen), circa 1930. Natuurstenen doopvont door R. Lemaire met koperwerk door H. Holemans. Gebeeldhouwde communiebank in renaissancestijl, 1684.

Varia: alle glas-in-loodramen in koor (vijf), zijbeuken (zeven) en zijkapel (drie), alsook de drie medaillons in de voorgevel, door E. Yoors, 1930-1931, met ijzeren harnas.

- Afdeling Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg Antwerpen, Cel Monumenten en Landschappen, archief, doss. 0522.

- Architectuurarchief Provincie Antwerpen, Fonds J. Ritzen, nr. 39.

- Provinciaal Archief Antwerpen, Kerken, Weelde, Sint-Jan Baptist, doss. 1.

bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75762>

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 345 m²
- voeg grondplan toe : geen grondplan ter beschikking
- noteer de vrije hoogte : 7 meter
- aantal zitplaatsen: 220

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: drie beuken kerk
- Aantal en soort bijruimtes: 1 sacristie, 1 portaal,
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw : weinig opdeelbaar

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	1 sanitair punt in de sacristie
Verwarming	Gasketel Rielo, Gulliver BS3D, in 2023 nagekeken.
Verlichting	halogeenverlichting
Keukenvoorzieningen	neen
Audiosysteem	Ja en in goede staat
Beeldscherm(en)	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	De kerk is rolstoeltoegankelijk, het koor niet
Diefstal- en brandbeveiliging	Neen, maar de toegangsdeuren zijn verstevigd en voorzien van goede veiligheden
Bliksembeveiliging	ja
Gsm-operatoren	neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	neen
Dakisolatie	neen

Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen aanwezig ? neen
- Aanwezigheid andere dieren ? neen
- Aanwezige vliegopeningen ? neen
- Aanvliegroutes ? neen

Bouwfysische toestand

Er is in 2017 een nieuwe polyvalente ruimte aansluitend aan de kerk gebouwd.

De verwarmingsketel op mazout werd ook in 2017 vervangen door een gasgestookte ketel.

In 2002 werden de binnenmuren bekleed met een houten lambrizing.

De kerk werd in 2012 binnenin helemaal herschilderd.

De deuren werden tevens zo gemaakt dat ze naar buiten draaien voor de veiligheid en in functie van een evacuatie.

Er werden tevens veiligheidssloten aangebracht tegen inbraak.

We moeten vooral ook blijven letten op goed functionerende afvoerbuizen om zo schade te voorkomen.

Financiële gegevens (optioneel)

Gezien de samenvoeging van parochies en kerkfabrieken in 2025 is deze rubriek niet of weinig relevant.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het kerkhof is al jaren overgeheveld rond de kerk van Sint-Michiel.

De pastorie (voor 3 parochies) staat naast de kerk van Sint-Jan.

Het vroegere klooster is al jaren weg voor een school, die ondertussen ook al weg is, en nu samengevoegd is met alle scholen van Weelde.

De school heeft ondertussen, jammer genoeg, te weinig binding met de parochies en het parochiale leven. Deze staat op 1 km. van beide kerken.

De kerk ligt naast de weg Turnhout- Tilburg en is met het openbaar vervoer goed bereikbaar.

Er is een ruime parking op 50 meter van de kerk .

Uitbreiding zal zeker niet nodig zijn.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 01/12/2024 wordt de kerk niet meer gebruikt voor de reguliere eredienst. Op 01/12/2024 ging de laatste pastoor in Weelde, E.H. Bert Pluym, met pensioen. Hij had de leeftijd van 80 jaar bereikt. Sinds 01/12/2024 is deze parochie volledig ingebed in de werking van de Pastorale Eenheid Heilige Nicolaas van Poppel. Enkel voor niet-reguliere erediensten staat ze voorlopig nog ter beschikking, zolang ze niet onttrokken is aan de eredienst. Momenteel staat de kerk dus zo goed als leeg.

Een en ander is het gevolg van het begin dat gemaakt is met de uitvoering van het kerkenbeleidsplan 2017. In voorbereiding van deze uitvoering werd een dossier ingediend bij de bisschop met betrekking tot de samenvoeging van de 6 parochies in de gemeente Ravels naar 1 parochie, zijnde deze van Sint-Michiel in Weelde. Het decreet van de samenvoeging is door bisschop Johan Bonny ondertekend op 18/03/2024. Momenteel doorloopt het dossier de procedure bij het Binnenlands bestuur wat normaliter zal eindigen in een publicatie in het Staatsblad, waarna de samenvoeging een feit is en concreet zal uitgevoerd worden.

2.3. SINT-MICHIEL in WEELDE

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: SINT-MICHIEL

Geografische ligging

- Torenstraat 1, 2381 WEELDE
- Provincie: ANTWERPEN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: ANTWERPEN
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Kempen Oost
- Pastorale Eenheid : Heilige Nicolaas van Poppel
- Parochie: Sint-Michiel

Eigenaar: gemeente RAVELS

Bescherming(en)/vastgesteld

- omvat de aanduiding als **beschermd monument** Parochiekerk Sint-Michiel : toren sinds 20-03-1935
- omvat de aanduiding als **beschermd monument** Parochiekerk Sint-Michiel sinds 21-03-1974.
- is aangeduid als **vastgesteld bouwkundig erfgoed** Parochiekerk Sint-Michiel sinds 29-03-2019

Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Vrijstaande gotische kerk opklimmend tot circa 1525-1529, na de brand van 1841 voor een groot deel in neogotische stijl heropgebouwd; gelegen op een lichte verhevenheid in de as van Torenstraat en Dreef; bewaard, in 1860 ommuurd kerkhof aan noordzijde, dat circa 1956 in noordoostelijke richting werd uitgebreid en omhaagd. De omgeving van de Sint-Michielskerk bevat nog duidelijke elementen van een oude dorpskern: het dubbel omwald perceel met pastorie (zie Dreef nr. 4) en voormalige hoeve, respectievelijk ter plaatse van het vroegere opper- en neerhof van de heren van Weelde, de lindedreef tussen kerk en voormalig kasteel, de stenen molen (zie Koning Albertstraat z.nr.) en de lage omringende bebouwing.

De kerk van Weelde, vermoedelijk in de Karolingische tijd (8ste tot 10de eeuw) door een of andere feodale heer gesticht - vlg. Grammaye de voorouders van ridder Arnoldus van Weelde, afkomstig uit Brussel- werd toegewijd aan Sint-Michiel. In het oudste document betreffende de parochie schenkt diens schoonzoon, Hendrik van Weelde, bijgenaamd Steencop, op 29/3/1260 het ius patronatus aan de abdij van Averbode en het jaar daarop ook de tienden. In 1296 werd de kerk van Weelde definitief in de abdij van Averbode geïncorporeerd. Tot 1348 was de pastoor van Weelde een regulier van de abdij, nadien betaalde de abdij seculiere priesters en vanaf midden 17de eeuw was de pastoor terug een norbertijn. Op welke wijze de tienden van Weelde geheel of gedeeltelijk op de abdij van

Tongelo zijn overgegaan is niet duidelijk; zeker is wel dat in de 17de en 18de eeuw voor tussenkomst in de onderhoudskosten steeds op deze abdij beroep werd gedaan. Het eerste, vermoedelijk begin 13de-eeuws kerkje, werd circa 1525-1529 door toedoen van dienstdoend pastoor Joannes Huberti de Loemel vervangen door het thans nog bestaande gebouw. In de 17de eeuw moesten herstellingen worden uitgevoerd en circa 1650 werd het interieur, onder meer met de medewerking van Artus Quellin de Jonge, aanzienlijk verfraaid. In 1657 zouden de zijbeuken zijn verbreed, in 1662-1664 werd onder meer het kruisingtorentje (niet heropgebouwd na de brand) hersteld en in 1671 een nieuwe sacristie gebouwd. In 1736 werd het groot raam boven de ingang dichtgemetseld nadat het glas er was uitgehageld, circa 1757 het welfsel hersteld, circa 1763 de toren en circa 1770 ramen, muren en dak. In 1827 werden plafonneringswerken uitgevoerd. In 1841, in de nacht van 21 op 22/8 werd de kerk door brand verwoest; alleen de torenromp en de muren bleven gedeeltelijk overeind. Het volledige meubilair, op de preekstoel na, is toen in de vlammen opgegaan. In 1842 werd onder leiding van provinciaal architect F. Berckmans begonnen met de heropbouw: de werken werden aanbesteed op 11/7/1842, de herinwijding vond plaats op 6/12/1842. Hierbij werden de muren van de zijbeuken op dezelfde hoogte gebracht als die van de middenbeuk en samen onder één dak gebracht. In 1844-1845 werd de toren gerestaureerd; de vroegere spits werd niet heropgebouwd maar vervangen door het huidige stompje. De interieurrestauratie werd in 1846 met het leggen van een nieuwe vloer afgesloten.

In 1905 werd in de westgevel van de toren ter plaatse van het eertijds dichtgemetseld raam een nieuw neogotisch raam ingebracht naar ontwerp van P.J. Taeymans van 1880; in 1912-1913 werden naar ontwerp van J. Taeymans nieuwe bepleisterde gewelven aangebracht en de kolommen van een stucwerkkapiteel, een bepleisterde schacht en een zeer zware sokkel voorzien. De herstellingswerken aan de daken dateren van 1968, de grondige restauratiewerken onder leiding van R. Van Steenbergen jr. en L. Fornoville van 1987-1988 (gewelven), 1992 (torens spits) en 1996-1999 (torenromp, kerkgebouw en daken). Op 20/3/1935 werd de toren beschermd en op 23/3/1974 de rest van de kerk.

De plattegrond ontvouwt een georiënteerde driebeukige pseudo-kruisbasiliek en voorstaande westtoren met aansluitende zuidelijke traptoren; schip en zijbeuken van drie traveeën, vlak afgesloten transept van één travee, koor van twee rechte trav. met aansluitende sacristie aan zuid- en voormalige berging, nu ruimte voor centrale verwarmingsketel, aan noordzijde en driezijdige sluiting. Tijdens de laatste restauratiefase vernieuwd portaal in oksel tussen zuidelijke zijbeuk en -transept.

Baksteenbouw met schaars gebruik van witte natuursteen, onder meer voor hoekblokken en kordons, maaswerk en dekstenen. Leien zadel- en lessenaarsdaken, laatst genoemde alleen boven sacristie en berging en respectievelijk parallel aan transept en koor.

Robuuste westtoren in Kempense baksteengotiek gemarkeerd door zandstenen hoekblokken en kordons, gevelgeleding met blinde spits- en korfbogen en dito zandstenen maaswerk; voltooid in 1529. Vierkante torenromp van zes geledingen onder vernieuwde leien spits met vergulde sierbol en kruis. Naar boven toe verjongende steunberen aan weerszijden van elke hoek, vermeerderd met sobere overhoekse en halfronde bakstenen pinakels. Begane grond met tudorboogpoort in geprofileerde witstenen omlijsting met hoekblokken, onderaan harmonisch aansluitend bij de afzaten van de plint, bovenaan afgelijnd door een rechthoekig lijstwerk; eikenhouten deur met smeedijzeren nagels en gehengen met lelievormig blad; makelaar met eikenhouten beeld van Sint-Michiel, vermoedelijk uit het de tweede helft van de 19de eeuw. Tweede geleding met driedelig

neogotisch spitsboogvenster in geprofileerde witstenen omlijsting met dito hoekblokken, monelen en maaswerk van 1905, op een drieledige, blinde arcade met driepasbogen. Vijfde geleding met wijzerplaten van het torenuurwerk aan west- en oostzijde; na de brand van 1841 volledig vernieuwde zesde geleding met omlopende, gekoppelde spitsbogige galmgaten op een blinde spitsbogenreeks. Deels ingebouwde octogonale traptoren onder vernieuwde ingesnoerde spits met vergulde sierbol. Tussen traptoren en eerste travee van het schip, zogenaamd "vorstershuisje" met verwijzing naar 1524, een gemetseld verhoog onder leien afdak waarop de vorser of omroeper berichten kenbaar maakte; de bepleistering van de wanden zou historisch correct zijn. Vóór 1841 stond hier de 16de-eeuwse calvarie die nu in de kerk staat en bevond het huisje zich in de hoek tussen schip en transept. Soberder uitgewerkte lijst- (zijbeuken en koor) en puntgevels (transept) horizontaal geritmeerd door middel van een omlopende zandstenen afzaat, dito kordonvormende lekdrempels en daklijst, verticaal door middel van de verjongende steunberen met zandstenen dekplaat per travee; enkelvoudige spitsboogvensters in bakstenen omlijsting. Noordelijke zijgevel met gedicht korfboogdeurtje (de lijkdeur?) in de derde travee. Sacristie en berging met betraliede rechthoekige en segmentboogvensters en korfboogdeur.

Interieur: bepleisterde en beschilderde binnenmuren; eenvoudige spitse scheibogenarcades op zuilen met octogonale sokkel en kapiteel, met begin 20ste eeuw aangebrachte bepleistering met schijnvoegen en koolbladversieringen van stuc. Schip, koor en transept met in 1987-1988 vernieuwd houten tongewelf op dito gordelbogen en consoles, kruising met kruis- en apsis met straalgewelf; zijbeuken met vlakke houten zoldering. Torenportaal met vlakke bepleisterde zoldering; in neoclassicistische stijl uitgewerkte achterwand met centrale houten vleugeldeur en enkelvoudige zijdeuren, eerst genoemde onder rondbogig bovenlicht met festoenen en flankerende Ionische pilasters onder vlak fries en geblokte lijst. Orgeltribune met bepleisterd kruisgewelf. Spitsboogvensters met afgeschuinde dagkanten.

Sacristie met eenvoudig neoclassicistische wandversiering en dito meubilair van na de brand in 1841, zie torenportaal.

Mobilair: Schilderijen: op doek, Jezus sterft aan het kruis, door Fr. Loyens (Turnhout), 1844.

Beeldhouwwerk: Calvarie, 16de eeuw, eik (voormalige doopkapel); gepolychromeerde beelden van Sint-Margaretha van Antiochië en Sint-Lucia van Syracuse, beide door Artus Quellin de Jonge, circa 1659-1661, afkomstig van het voormalige Sint-Antoniusaltaar; twee engelen in aanbidding, uit de eerste helft van de 19de eeuw, eik; gepolychromeerde houten beelden onder meer van Heilige Barbara, Heilige Bernardus van Clairvaux, Heilige Catharina van Alexandrië, Heilige Cornelius paus, Heilige Nicolaus van Poppel, Heilige Rochus van Montpellier, alle uit de 19de eeuw.

Meubilair: neogotisch hoofdaltaar door Bruno Gerrits, 1932, witgeschilderde houten tombe met marmeren zuiltjes en gebeeldhouwd retabel; zijaltaren noord- en zuid, respectievelijk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen, na 1841, en Heilige Nicolaus Poppelius, 1867: portiekaltaren van gemarmerd hout, met gepolychromeerde en vergulde heiligenbeelden, onder meer Heilige Nicolaus door N. Daems (Turnhout). Gestoelte, 19de eeuw, eik. Preekstoel, 1837, eik, met gebeeldhouwde kuip en trapeleuning op engelenfiguur (Sint-Michiel). Twee biechtstoelen, 19de eeuw (na 1841), eik. Doopvont, 18de eeuw, rode marmer met deksel van messing (in het koor). Orgel door F. Smet van Duffel, 1844-1845, vergroot, veranderd of hersteld in 1876, 1885 en 1892 door P.J. Vermeulen uit Weert (Nederland).

Varia: geborduurde processievaandels. Kruisweg geschilderd op doek met eikenhouten kader en gebeeldhouwd fronton, 1887. Glasramen: veertien glas-in-loodramen, onder meer twee neogotische glasramen in het transept van 1903, drie in het koor van 1939 door E. Yoors en zes in de zijbeuken van 1940 door L. Asperslagh.

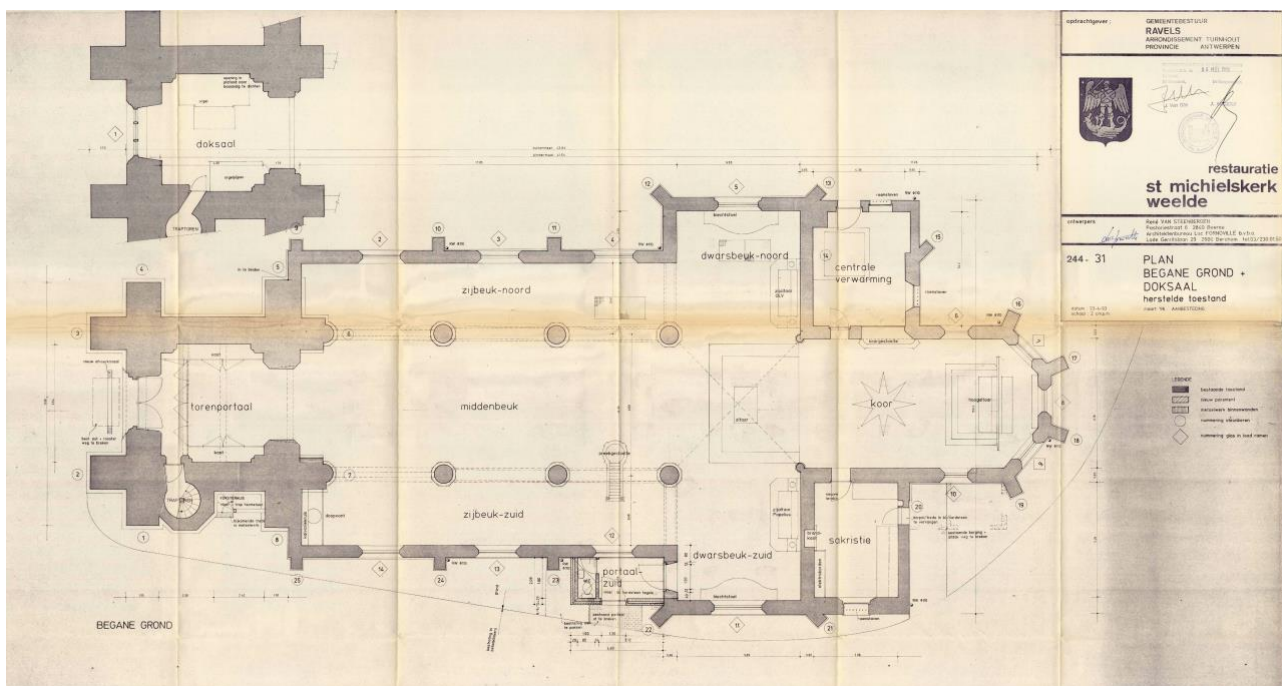
- Afdeling Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg Antwerpen, Cel Monumenten en Landschappen, archief, dossier 0522.
- Provinciaal Archief Antwerpen, Kerken, Weelde Sint-Michiël, dossiers 1, 2, 3, 8, 9, 13.

bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75748>

b) *Gebouw en architecturale mogelijkheden*

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 595 m²
- voeg grondplan toe

- noteer de vrije hoogte : 10 meter
- aantal zitplaatsen: 350

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: driebeukige pseudo-kruisbasiliek
- Aantal en soort bijruimtes: 5: 1 portaal, 1 sacristie, 1 bergplaats, 1 stookruimte, 1 aanbouw met inkomhall en toilet
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw : moeilijk opdeelbaar

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	1 toilet en lavabo in aanleungebouwtje
Verwarming	Aardgasketel Ortdsfelter WL 01941-09, 2009, brander Weishaupt
Verlichting	LED met uitzondering van verlichting in trappenhuis en Toren (TL)
Keukenvoorzieningen	neen
Audiosysteem	Is oud maar werkt nog naar behoren (Micromixer MX 870 JB systems, 2v draadloze microfoons Sennheiser, versterker Input 4 selector 60, CD-speler Denon DN 300C MK II (recent)
Beeldscherm(en)	Ja, + bedieningspaneel en computer
Rolstoeltoegankelijkheid	Ja, behalve het koorgedeelte (2 trappen)
Diefstal- en brandbeveiliging	neen
Bliksembeveiliging	ja
Gsm-operatoren	Neen (maar wel in aanvraag)

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	neen
Dakisolatie	Neen (wel reeds een studie gemaakt door fluvius mbt isolatie van de kerk)
Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen aanwezig ? ja
- Aanwezigheid andere dieren ? torenvalk

- Aanwezige vliegopeningen ? ja
- Aanvliegroutes ? ja

Bouwfysische toestand

In 1968 werden herstellingen uitgevoerd aan het dak. Een controle dringt zich op in het kader van de voorkoming en de bestrijding van houtworm.

De gewelven werden grondig gerestaureerd in de jaren 1987-1988. De oude gewelven werden verwijderd. In de middenbeuk in het koor en boven de zijaltaren bleef een houten booggewelf. In de zijbeuken verdwenen de bogen en kwam een houten plafond. Bij deze werken liep de vloer beschadigingen op zodat deze bedekt werd met een houten roostering en vloerbedekking. De kerk werd nadien opgeschilderd.

In 1992 werd de torenspits gerestaureerd.

Van 1996 tot 1999 werden de torenromp, het schip en het dak gerestaureerd.

Momenteel is achteraan rechts optrekkend vocht in de muren merkbaar.

Er loopt momenteel een restauratiedossier voor de toren ter vervanging van de slechte witte stenen die bij de vorige restauratie gebruikt werden. Momenteel worden de nagelvaste elementen gerestaureerd (2 zijaltaren, 2 biechtstoelen, preekstoel, glasraam in lood in het portaal).

Financiële gegevens (optioneel)

- Geplande investeringen (*schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur/kerkfabrieken*)

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
Xxx	Beschrijving werken (bijv. bliksembeveiliging, noodverlichting, restauratie glasramen)	Bedrag of begroot budget (vermelding toelage, premie, subsidie)	Datum van uitvoering
Xxx			

- Gewenste investeringen (*opsomming van investeringen die zouden moeten gebeuren – of wenselijk zijn; waar nog geen consensus over is of nog niet ingepland zijn*)
- Exploitatietoelagen en eventuele overschotten/tekorten (zowel vorig als nieuw MJP)

2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag	bedrag

2025	2026	2027	2028	2029	2030
Bedrag	bedrag	bedrag	bedrag	bedrag	bedrag

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is gelegen in het centrale punt 'het ei' van Weelde d.w.z. in de historische kern van het oorspronkelijke Weelde, gevaloriseerd en opgewaardeerd door het gemeentebestuur. Dankzij de steun van het 'leaderproject' van de Europese Gemeenschap werd de gehele historische kern opgewaardeerd. De gehele historische kern is tevens een beschermd dorpszicht. De 'burcht' en de vroegere pastorie zijn dicht bij de kerk gelegen en zijn eveneens beschermd. De gemeentelijke begraafplaats bevindt zich vlak bij de kerk. De kerk is gemakkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer. Op 500 m. bevinden zich haltes van De Lijn.

Bij de kerk is er een ruime parkeergelegenheid (ongeveer 70 plaatsen). Ook is er parkeergelegenheid in de onmiddellijke omgeving (H. Hartplein) en op de parking aan de molen 'Arbeid Adelt'. De molen is eveneens een beschermd dorpszicht. (in totaal ongeveer 100 auto's).

Er is geen mogelijkheid tot uitbreiding.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de kerk heeft wekelijks een eucharistieviering plaats op zaterdag om 17.30 uur.

Sinds 01/01/2025 is het de enige kerk die nog open is voor reguliere en niet-reguliere diensten in de gemeente Ravels.

Indien gebruikers dit wensen kunnen niet-reguliere diensten ook nog doorgaan in de vijf overige kerken in de gemeente indien er ook voldoende vrijwilligers zijn om dit mee te ondersteunen. Praktisch komt het erop neer dat de vieringen doorgaan in de kerk van Sint-Michiel. De verschillende catechesegroepen in de gemeente hebben hun voorbereidende vieringen in deze kerk. In 2025 zullen er in de kerk ook 3 vormselvieringen doorgaan en 2 eerste communievieringen. De doopvieringen in de gemeente hebben ook in deze kerk plaats, steeds op de 2de zaterdag van de maand in de namiddag. De dopen gebeuren nog wel individueel en niet in groep.

Ter ondersteuning van de eredienst werden in kerk in 2025 beeldschermen geplaatst.

2.4. ONZE-LIEVE-VROUW VAN DE ROZENKRANS in WEELDE (-STATIE)

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: ONZE-LIEVE-VROUW VAN DE ROZENKRANS

Geografische ligging

- Bredaseweg 50, 2381 WEELDE
- Provincie: ANTWERPEN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: ANTWERPEN
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Kempen Oost
- Pastorale Eenheid : Heilige Nicolaas van Poppel
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans

Eigenaar: kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans

Bescherming(en)/vastgesteld

- is aangeduid als **vastgesteld bouwkundig erfgoed** Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van de Heilige Rozenkrans sinds 29-03-2019

Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans naar ontwerp van J. Ritzen; de eerstesteenlegging door kardinaal Van Roey greep plaats op 27/10/1931, de plechtige inwijding op 19/6/1932. Zwaar beschadigd tijdens de Tweede Wereldoorlog werd ze na herstellingswerken op 19/11/1944 heropend.

De eerste wijkkapel, zogenaamd "Vredeburg", werd ingezegend op 6/6/1912 (zie nr. 52). Van bij het begin ressorterend onder de Sint-Pietersparochie van Turnhout, werd ze op 25/9/1956 als bijkerk erkend, bij KB van 21/12/1956 als kapelanij aangenomen en sedert maart 1979 als zelfstandige parochiekerk opgericht. Georiënteerde zaalkerk met schip van vier traveeën en iets hoger opgetrokken, recht afgesloten koor van één travee, beide onder steil, overkragend zadeldak (nok loodrecht op de straat, Vlaamse pannen) met boven het koor een dakruiter onder leien spits met ijzeren kruis en haan; aansluitende zuidoostelijk gelegen sacristie onder plat dak.

Bakstenen constructie met hoge puntgevels aan west- en oostzijde, lage lijstgevels aan noord- en zuidzijde; parement van verschillende soorten gevelsteen. Vóór de hoofdgevel geplaatst inkomportaal met flankerende zijkapellen onder plat dak, respectievelijk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Jozef; bekronend spitsboogvenster en gemetseld kruis in de top. Schip- en koorgevels met gekoppelde, rechthoekige vensters op schuin aflopende, gemetselde lekdrempels.

Interieur: lage, omlopende bakstenen muren, ter hoogte van het schip geritmeerd door gemetselde pilasters onder de ribben van het spits houten tongewelf. Bepleisterde en witgeschilderde raamomlijstingen en dito koorwand. Glas-in-loodramen van 1931 naar

ontwerp van E. Yoors met geometrisch patroon en voorstelling van de zes aartsengelen aan weerszijden van het altaar. Bruine en rode keramische tegelvloer.

Mobilair: mooie kruisweg in koperdrijfwerk; kruisbeeld boven het altaar door Vermeulen (Antwerpen).

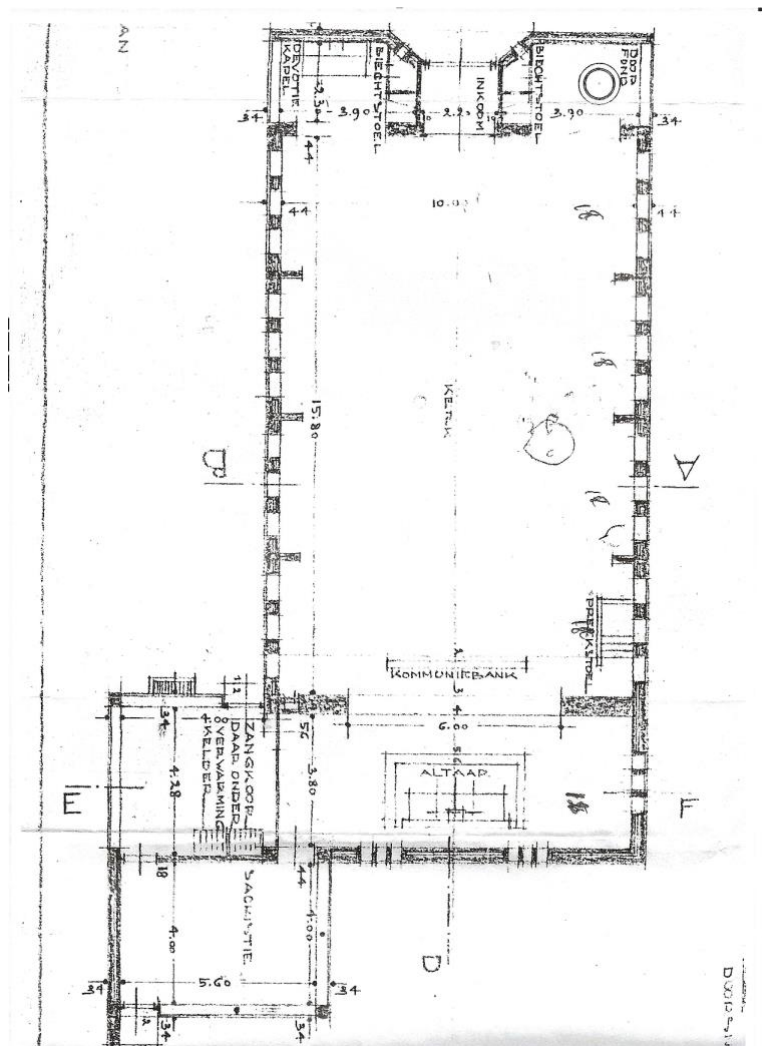
- Architectuurarchief Provincie Antwerpen, Fonds J. Ritzen, nr. 39.
- Kadaster Antwerpen, Mutatieregisters Weelde, schets 1931/22.

bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75694>

b) *Gebouw en architecturale mogelijkheden*

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 250 kerkvloer met verhoog en 40 m² voor vergaderlokaal en sacristie
- voeg grondplan toe

- noteer de vrije hoogte : 5,90 m boven de zijramen; 14,9 m maximum hoogte van de kerk
- aantal zitplaatsen: 180

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: kerkgebouw
- Aantal en soort bijruimtes: 1 sacristie en 1 vergaderlokaal
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw : niet opdeelbaar

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	1 niet-werkend toilet zonder lavabo nabij de vergaderzaal (zonder aangesloten waterleiding sinds de afbraak van de pastorie)
Verwarming	Verwarming op aardgas; brander vernieuwd in 2019. Laatste keuring installatie : 14/10/2023
Verlichting	TL verlichting. De 4 aanwezige lusters behoren tot de inventaris van de kerk
Keukenvoorzieningen	Geen. Enkel kleine spoelbak in sacristie (zonder aangesloten waterleiding sinds de afbraak van de pastorie)
Audiosysteem	Licht verouderde Solid State Amplifier en een Kenwood-speler voor CD en USB. Alles werkt.
Beeldscherm(en)	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	Deuren (voor-en zijkant) zijn dit niet. De kerkvloer wel maar het verhoogde koorpodium (altaar) ook niet
Diefstal- en brandbeveiliging	Is aanwezig doch niet in werking. Verouderd en helemaal zonder uiterlijke kentekens
Bliksembeveiliging	neen
Gsm-operatoren	neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	neen
Dakisolatie	neen

Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

Geen dieren aanwezig.

Bouwfysische toestand

De globale toestand van de kerk is redelijk goed mits blijvende aandacht.

- Samenvatting rapport Monumentenwacht : geen rapport
- Uitgevoerde restauratiewerken + jaar: geen werken uitgevoerd

Financiële gegevens (optioneel)

Gezien de samenvoeging van parochies en kerkfabriek in 2025 is deze rubriek niet of weinig relevant.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk staat centraal in de plaatselijke leefkern van Weelde-Statie, palende aan de Vrije Basisschool 't Spoor (Kleuterschool en Lagere School) en de Gemeentezaal..
Recente nieuwe verkavelingen Nonnenbos, Huzenblek en Nieuwe Stationsstraat liggen vlak achter de kerk. Een plaatselijk kerkhof alsook een bushalte ligt op wandelafstand.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 01/01/2025 wordt de kerk niet meer gebruikt voor de reguliere eredienst. Enkel voor niet-reguliere erediensten staat ze voorlopig nog ter beschikking, zolang ze niet onttrokken is aan de eredienst. Momenteel staat de kerk dus zo goed als leeg.

Een en ander is het gevolg van het begin dat gemaakt is met de uitvoering van het kerkenbeleidsplan 2017. In voorbereiding van deze uitvoering werd een dossier ingediend bij de bisschop met betrekking tot de samenvoeging van de 6 parochies in de gemeente Ravels naar 1 parochie, zijnde deze van Sint-Michiël in Weelde. Het decreet van de samenvoeging is door bisschop Johan Bonny ondertekend op 18/03/2024. Momenteel doorloopt het dossier de procedure bij het Binnenlands bestuur wat normaliter zal eindigen in een publicatie in het Staatsblad, waarna de samenvoeging een feit is en concreet zal uitgevoerd worden.

2.5. SINT-ADRIANUS in RAVELS (-EEL)

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: SINT-ADRIANUS

Geografische ligging

- Vooreel 42, 2380 RAVELS
- Provincie: ANTWERPEN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: ANTWERPEN
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Kempen Oost
- Pastorale Eenheid : Heilige Nicolaas van Poppel
- Parochie: Sint-Adrianus

Eigenaar: gemeente RAVELS

Bescherming(en)/vastgesteld

- is aangeduid als **vastgesteld bouwkundig erfgoed** Parochiekerk Sint Adrianus sinds 29-03-2019

Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Vrijstaande neogotische kerk, gebouwd circa 1900 naar ontwerp van P.J. Taeymans; ontwerp dateert van 18/2/1898. Omhaagd kerkhof. Tot 1561 vormden Hegge, Poppel, Ravels en Eel één parochie, behorende tot het bisdom Luik. Poppel en Ravels vormden een "dubbel-kerk" met één pastoor die op de pastorie te Poppel resideerde. Circa 1561 werd Ravels een autonome parochie binnen het nieuwe bisdom Antwerpen.

Over een eerste kapel te Ravels-Eel is totnogtoe weinig gekend; het Sint-Servaaskapittel van Maastricht bezat alleszins reeds in de 12de eeuw goederen te Eel; zo schonk deze in 1165 een hoeve te Eel aan de abdij van Tongerlo. Hoogstwaarschijnlijk werden reeds van oudsher in het gehucht kerkelijke diensten bijgewoond. De oudst gekende gegevens betreffende een bedehuis in het gehucht Eel werden teruggevonden in een oorkonde van 1433, toen vermoedelijk nog een houten gebouw; in deze tijd werd de kapel afhankelijk van Ravels en was vooral bekend als bedevaartplaats van Sint-Adrianus. Adrianus Suys, pastoor te Ravels in 1605-1627, zou vlg. bewaarde documenten, in 1614 de kapel van Ravels-Eel hebben laten herbouwen (tot een stenen bouwwerk?), zie duidelijke weergave met expliciete vermelding op de Ferrariskaart (circa 1775). In 1896 oprichting van de parochie Sint-Adrianus in Ravels-Eel. De afstand naar de Sint-Servaaskerk te Ravels-centrum en de te kleine en bouwvallig geworden kapel te Eel noodzaakten tot de bouw van een nieuwe, grotere kerk voor de Sint-Adrianusparochie: de kapel werd gesloopt; het huidige kerkgebouw was voltooid in 1900, ingewijd in 1904. In 1933 herstellingswerken wegens een verzakking. Circa 2000 onderhouds- en herstellingswerken aan toren en westgevel.

Oostwest-georiënteerde kruiskerk bestaande uit een eenbeukig schip van vijf traveeën met flankerende toren op de zuidwestelijke hoek en een vijfzijdige doopkapel op de noordwestelijke hoek; een lager vlak afgesloten transept van één travee, een lager koor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting met sacristie aan zuid- en berging aan noordzijde. Voornamelijk (afgewolfde) leien zadeldaken met dakkapellen; smeedijzeren kruis boven koor. Baksteenbouw op dito plint met verwerking van zandsteen voor onder meer afzaat van plint, dek- en kraagstenen, kordons, lekdrempels, omlijstingen. Vierledige toren met vierkant grondplan onder een ingesnoerde naaldspits met dakkapel, smeedijzeren kruis en windvaan; gestut door versneden steunberen. Onderste geleding met spitsboogvenster, aan de zuidzijde een korfbogige zij-ingang met oculus gevat in een spitsboognis; tweede en derde geleding met respectievelijk rechthoekige smalle vensters en schietgaten; bovenste geleding met gekoppelde spitse galmgaten, omlijste steigergaten onder een baksteenfries en een torenuurwerk aan de zuidzijde. Gevels van schip, transept en koor met spitsboogvensters, versneden steunberen en een muizentand; schip en transept eindigend op puntgevels met aandaken en schouderstukken; schietgaten in de geveltoppen. Westelijke puntgevel uitgewerkt met een grote - door negblokken - omlijste spitsboognis met van onder naar boven een omlijste houten vleugel deur met beslag in de vorm van een gedrukte spitsboog, drie blinde nissen met centraal het beeld van Sint-Adrianus en een monumentaal spitsboogvenster. Sacristie en berging met al dan niet gekoppelde en getraliede segmentboogvenstertjes onder een blind boogveld met metselmozaïek.

Bepoeterd en beschilderd *interieur*. In schip, transept en koor een beplankt spits tongewelf met beschilderde ribben eindigend op een omlopende kordon met modillons; schip met tevens beschilderde gordelbogen die lager aanzetten op consoles met koolbladmotief.

Kruising afgezet met spitse scheibogen. Zijgevels met blinde segmentboognissen waarin schilderijen met de kruiswegstaties. Vloer van zwarte en witte marmer met kruismotieven. Korfboogarcade aan de westzijde waarboven de orgeltribune. Voormalige doopkapel thans Mariakapel. Toren: zij-ingang met kruisribgewelf voorzien van bakstenen gewelfkappen; ingebouwde traptoren (296, 297).

Mobilair. Beeldhouwwerk: Onze-Lieve-Vrouw met kind, afkomstig van de voormalige kapel, 15de eeuw, circa 1900 gerestaureerd en vernieuwd, gepolychromeerd hout; Heilige Adrianus, 18de eeuw, gerestaureerd circa 1900, gepolychromeerd hout; eerder een calvarieberg, buiten tegen de westgevel van het zuidelijk transept die echter ingestort is en verwijderd.

Meubilair: overwegend neogotisch, circa 1904, door N. Daems (Turnhout): hoofd- en zijaltaren met retabels (reliëfs en/of beelden), natuursteen en eik; eiken preekstoel, communiebank, biechtstoelen en koorgestoelte; sacristiekast, circa 1900, eik.

Varia: gekleurd glas-in-loodraam in de westgevel voorstellende de Heilige Cecilia, circa 1940; gekleurde glas-in-loodramen in de koorsluiting, eerste kwart van de 20ste eeuw; kleine Sint-Adrianusklok, 1506, brons, door W. en J. Moer; Onze-Lieve-Vrouweklok, 1954, door klokkengieterij M. Michiel Jr. (Doornik).

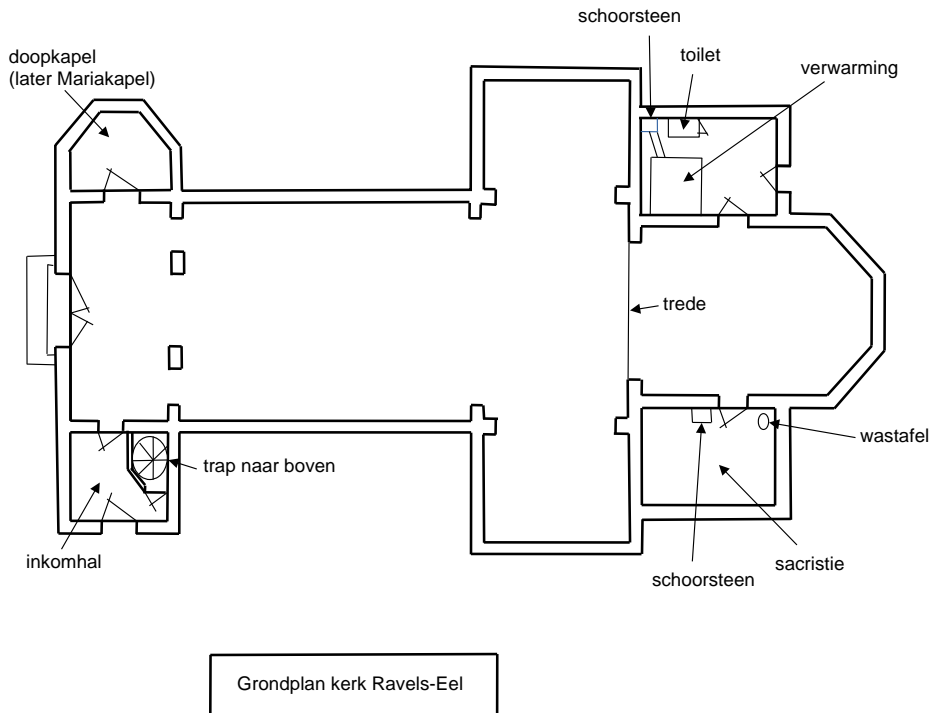
- Afdeling Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg Antwerpen, Cel Monumenten en Landschappen, archief, dossier 1202.
- Kadaster Antwerpen, Mutatieregisters Ravels, schets 1901/7.
- Provinciaal Archief antwerpen, Kerken, Ravels-Eel, dossiers 1, 2.

bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75619>

b) *Gebouw en architecturale mogelijkheden*

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 574 m²
- voeg grondplan toe

- noteer de vrije hoogte : hoogte zijmuren 10 m.
- aantal zitplaatsen: 275

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: vrijstaande neo-gotische kerk
- Aantal en soort bijruimtes: 4: inkomhal met trap naar boven, doopkapel (later omgevormd tot Mariakapel), sacristie met wastafel, berging met verwarming en toilet.
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw : niet uitbreidbaar, opdeelbaar ifv noden en vragen.

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	1 toilet in de berging, 1 wastafel in de sacristie
Verwarming	Warme luchtinstallatie op stookolie: CALORMAN bouwjaar 1969. Laatste keer gekeurd op 14/03/2023
Verlichting	Spots op altaar en lezenaars: LED, kleine lampjes in de lusters in de kerk: LED, op enkele plaatsen nog gloeilampen en TL in de toren en bijruimtes, spaarlampen op het hoogzaal
Keukenvoorzieningen	neen
Audiosysteem	versterker TOA type 512E met 16 luidsprekers, waarvan 11 in de kerk, 2 in het koor, 2 op het hoogzaal en 1 in de sacristie 3 micro's BEYER dynamic, 1 op het altaar, 2 op de lezenaars 1 CD speler SONY CDP-XE270 1 cassettedeck SONY TC-FX170 1 elektrisch orgel (ROLAND C-230) met 2 versterkers (ROLAND KC-350) De installatie werkt naar behoren
Beeldscherm(en)	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is enkel rolstoeltoegankelijk via de kleine toegangsdeur Aan de grote deuren zijn 2 treden, naar het koorgedeelte is 1 trede
Diefstal- en brandbeveiliging	geen diefstalbeveiliging aanwezig brandbeveiliging: 5 draagbare schuimblussers en pictogrammen met een onderhoudscontract
Bliksembeveiliging	Bliksemafleider aanwezig, maar in het verleden al enkele keren schade gehad door bliksem
Gsm-operatoren	operator TELENET is aanwezig in de toren

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	neen
Dakisolatie	neen
Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen aanwezig ? : neen
- Aanwezigheid andere dieren ? : Op de zolder zijn 2 nestkasten geplaatst met vliegopeningen voor kerkuilen. Bijna elk jaar worden hier kerkuilen geringd door een natuurvereniging
- Aanwezige vliegopeningen ? : 2
- Aanvliegroutes ? : ?

Bouwfysische toestand

De globale toestand van de kerk is goed met een aantal plaatselijke gebreken volgens het verslag van monumentenwacht in 2007.

Overzicht van de instandhoudingswerken:

1997: opnieuw opvoegen van de kerk

1998: nieuw altaar

1999: nieuwe elektriciteit + omvorming van de Mariakapel

2000: Onderhouds- en herstellingswerken aan toren en westgevel

2005: Vernieuwing dak van de kerk

2006: Herschildering binnenmuren, deuren en ramen

2010: aanschaf blustoestellen en pictogrammen

2012: restauratie kerkorgel

2017: aankitten van het glasraam in lood op het hoogzaal, binnen en buiten

- Samenvatting rapport Monumentenwacht : zie volledig rapport van 09/03/2023
- Uitgevoerde restauratiewerken + jaar : De kleine en grote inkomdeuren werden opnieuw behandeld en geschilderd in 2024

Financiële gegevens (optioneel)

Gezien de samenvoeging van parochies en kerkfabriek in 2025 is deze rubriek niet of weinig relevant.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is een baken in onze dorpsgemeenschap.

In de nabijheid is een kerkhof, gemeentelijke school, gemeentezaal, KLJ-lokaal, woonhuis De Boomgaard en een parking.

Een bushalte is gelegen aan de voordeur van de kerk.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 01/12/2024 wordt de kerk niet meer gebruikt voor de reguliere eredienst. Op 01/12/2024 ging de laatste pastoor in Weelde, E.H. Bert Pluym, met pensioen. Hij had de leeftijd van 80 jaar bereikt. Sinds 01/12/2024 is deze parochie volledig ingebed in de werking van de Pastorale Eenheid Heilige Nicolaas van Poppel. Enkel voor niet-reguliere erediensten

staat ze voorlopig nog ter beschikking, zolang ze niet onttrokken is aan de eredienst. Momenteel staat de kerk dus zo goed als leeg.

Een en ander is het gevolg van het begin dat gemaakt is met de uitvoering van het kerkenbeleidsplan 2017. In voorbereiding van deze uitvoering werd een dossier ingediend bij de bisschop met betrekking tot de samenvoeging van de 6 parochies in de gemeente Ravels naar 1 parochie, zijnde deze van Sint-Michiel in Weelde. Het decreet van de samenvoeging is door bisschop Johan Bonny ondertekend op 18/03/2024. Momenteel doorloopt het dossier de procedure bij het Binnenlands Bestuur wat normaliter zal eindigen in een publicatie in het Staatsblad, waarna de samenvoeging een feit is en concreet zal uitgevoerd worden.

2.6. SINT-SERVATIUS in RAVELS

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: SINT-SERVATIUS

Geografische ligging

- Kerkstraat 10, 2380 RAVELS
- Provincie: ANTWERPEN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: ANTWERPEN
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Kempen Oost
- Pastorale Eenheid : Heilige Nicolaas van Poppel
- Parochie: Sint-Servatius

Eigenaar: gemeente RAVELS

Bescherming(en)/vastgesteld

- omvat de aanduiding als **beschermd monument** Parochiekerk Sint-Servatius: toren sinds 23-02-1983.
- is aangeduid als **vastgesteld bouwkundig erfgoed** Parochiekerk Sint-Servatius sinds 29-03-2019

Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Vrijstaande neogotische kerk van circa 1908 met laatgotische toren en koor uit de eerste helft van de 16de eeuw; omhaagd kerkhof aan de zuidzijde. Ten noorden loopt de Kerkstraat; ten westen een aangrenzend plein, aangelegd als parking.

In de Middeleeuwen behoorde de aaneengesloten parochie Poppel-Hegge-Eel-Ravels tot het bisdom Luik. Nadat reeds in 1165 goederen waren overgedragen, schonk het Sint-Servaaskapittel van Maastricht in 1211 de kapellen van Ravels en Poppel aan de norbertijnerabdij van Tongerlo (Weelde aan Averbode). Ravels en Poppel vormden toen de Sint-Servatiusparochie, een dubbel-parochie met één pastoor die doorgaans te Poppel resideerde. De kerk van Ravels was aanvankelijk een quarta capella, waarvan de abt van Tongerlo de tienden trok en waarin een vijftal kapelanie bestonden. In 1559 vond een parochiescheiding plaats. Poppel werd gehecht aan het bisdom 's Hertogenbosch, het gehucht Hegge kwam aan Weelde en Ravels werd een autonome parochie afhankelijk van het nieuwe bisdom Antwerpen. Thans worden de kerken opnieuw door dezelfde pastoor bediend. Tot circa 1820 werd het bestuur van de parochie waargenomen door de norbertijnen. De laatste witheer was afkomstig van de abdij van Postel.

Een eerste - vermoedelijk houten - kerkje te Ravels moet reeds vóór 1211 bestaan hebben aangezien het toen reeds het voorwerp van een schenking uitmaakte. Mogelijk werd dit kerkje in de 13de eeuw, bij de overdracht aan de abdij van Tongerlo, vervangen door een stenen bedehuis. In de eerste helft van de 16de eeuw bouw van een gotische kerk.

Voortgaande op oude foto's was dit een éénbeukige kerk met westtoren, transept en hoger

koor met sacristie; de huidige toren en het koor dateren nog van deze bouwfase. Herstellingen/aanpassingen in het begin van de 17de eeuw, derde kwart van de 18de eeuw, tweede kwart 19de eeuw en tweede helft 19de eeuw, eerste kwart van de 20ste eeuw, onder meer circa 1850-1852 werken aan de toren onder leiding van architect E. Gife, circa 1906 plaatsing van een nieuw kruis met bol en windvaan. In 1897 aanleg van een nieuw kerkhof. Circa 1908 (ontwerp dateert van 14/12/1906) vergrotingswerken naar ontwerp van J. Taeymans met name de bouw van een nieuw neogotisch driebeukig schip zonder transept met behoud van de 16de-eeuwse toren en koor en met nieuwe sacristie en berging; de koorvensters werden aangepast in overeenstemming met het nieuwe neogotische geheel. Bij deze verbouwing werden onder de toren en het schip sporen gevonden van een mogelijk 13de-eeuws bouwwerk. Circa 1932 uitbreiding van het kerkhof. In 1996 restauratie van de toren onder leiding van groep Infrabo (Westerlo); de rest van het exterieur in 1997-1998. Georiënteerde basiliek met westtoren, een driebeukig schip van vier traveeën en een lager koor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting, zijkapel en sacristie aan zuid- en zijkapel met berging aan noordzijde; uitwendig maken de zijkoren van één travee deel uit van de zijbeuken. Leien zadel- en lessenaarsdaken met dakkapellen en smeedijzeren kruis boven koor. Deels verankerde baksteenbouw met beperkt gebruik van zandsteen voor hoekblokken van plint, kordons, dek- en kraagstenen, maaswerk, lateien, enzomeer. Robuuste laatgotische toren van drie geledingen onder een ingesnoerde naaldspits met smeedijzeren kruis en windvaan; gestut door steunberen, aan de westzijde overhoeks; aanleunende traptoren aan de noordzijde. Eerste geleding met een gedrukt spitsboogportaal in een geprofileerde bakstenen omlijsting waarboven een spitsboognis met Sint-Servatiusbeeld; een gesloten tweede geleding met gekoppelde blindbogen en schietgaten; derde geleding met gekoppelde spitse galmgaten, torenuurwerk en een boogfries. Gevels van zijbeuken en koor geritmeerd door versneden steunberen en spitsboogvensters; middenbeuk met gedrukte spitsboogvensters. Koorgevels eindigend op een muizentandfries, overige gevels op een kwartholle bakstenen daklijst. Scheimuur tussen de middenbeuk en het lagere koor in de vorm van een tuitgevel met vlechtingen en aandak; de zijbeuken en berging tevens met vlechtingen en aandak. Alle vensters omlijst met baksteen en voorzien van neogotisch maaswerk, zie driepasbogen met gevarieerde laatgotische motieven onder meer vierpas, visblazen, enzomeer. Sacristie van twee traveeën onder loodrecht zadeldak; tuitgevel met aandak. Berging van één travee; aan noordzijde met bakstenen afsluitingsmuur waarin een korfboogdeur. Beide met rechthoekige getraliede vensters. Rechts een omhaagd kerkhof, gelegen op een diep perceel: ijzeren toegangspoort, enkele gietijzeren kruisen en een beschilderd betonnen Christusbeeld aan een kruis van cementrustiek. Met schijnvoegen bepleisterd en beschilderd *interieur*. Tweeledige opstand met gedrukte spitsboogarcade op zuilen met arduinen octogonale sokkel en sober koolbladkapiteel met octogonale dekplaat. Middenbeuk en koor met tongewelven, koorsluiting met straalgewelf; zijbeuken met halve tongewelven met steekgewelfjes ter hoogte van de vensters. Beplankte gewelven met beschilderde ribben en gordelbogen, laatst genoemde met sleutels en eindigend op consooltjes met koppen of koolbladmotief. Inkomportaal met kruisribgwelf waarvan de natuurstenen ribben opgevangen worden in een met hout afgedekte ring. Rondbogige scheiboog tussen schip en koor; gedrukte spitse scheibogen tussen schip en zijkapellen van koor. Vensters met afgeschuinde dagkanten en dito onderdorpel, overschilderd maaswerk. (Deels?) vernieuwde vloer van zwarte, natuurstenen tegels.

Omlopende houten lambrisering van recente oorsprong. Orgeltribune met neogotische leuning; recent orgel. Sacristie met bepleisterde en beschilderde troggewelven.

Mobilair. Schilderijen: Heilige Servatius, gesigneerd en gedateerd, 1782, door H. Gillis; Heilige Franciscus ontvangt de stigma, 17de eeuw. *Beeldhouwwerk:* Sint-Rochus, Sint-Sebastiaan, 18de eeuw, gepolychromeerd hout; Heilige Servatius, 18de-eeuws(?), gepolychromeerd hout; kruisweg, op doek geschilderd, 19de eeuw; buiten een Heilig Hartbeeld op een beschilderde sokkel met gedenkstenen, 1930, witgeschilderde steen.

Meubilair: Hoofdaltaar, zou afkomstig zijn van de Sint-Romboutskerk te Mechelen, geplaatst circa 1908 ter vervanging van een voormalig hoger altaar: portiekaltaar van gemarmerd hout met zwarte marmeren altaartafel, 17de eeuw (?), 19de eeuw; laatbarokke preekstoel, gesigneerd en gedateerd, 1760, door W. Pompe, voet niet origineel; neogotische biechtstoel, 19de eeuw, eik; ingebouwde biechtstoel in zuidelijke zijbeuk, begin 20ste eeuw; doopvont, eerste helft van de 16de eeuw, hardsteen met steenmerk, deksel, tweede helft van de 17de eeuw, messing; sacristiekast, gemaakt van panelen afkomstig van een voormalig koorgestoelte, eerste helft van de 18de eeuw, eik.

Varia: klok, 1729, brons, door G. van Everbroeck; twee neogotische gekleurde glas-in-loodramen in koor, circa 1911; twee gekleurde glas-in-loodramen in zijkapellen, 1945, door A. Annys (Brasschaat).

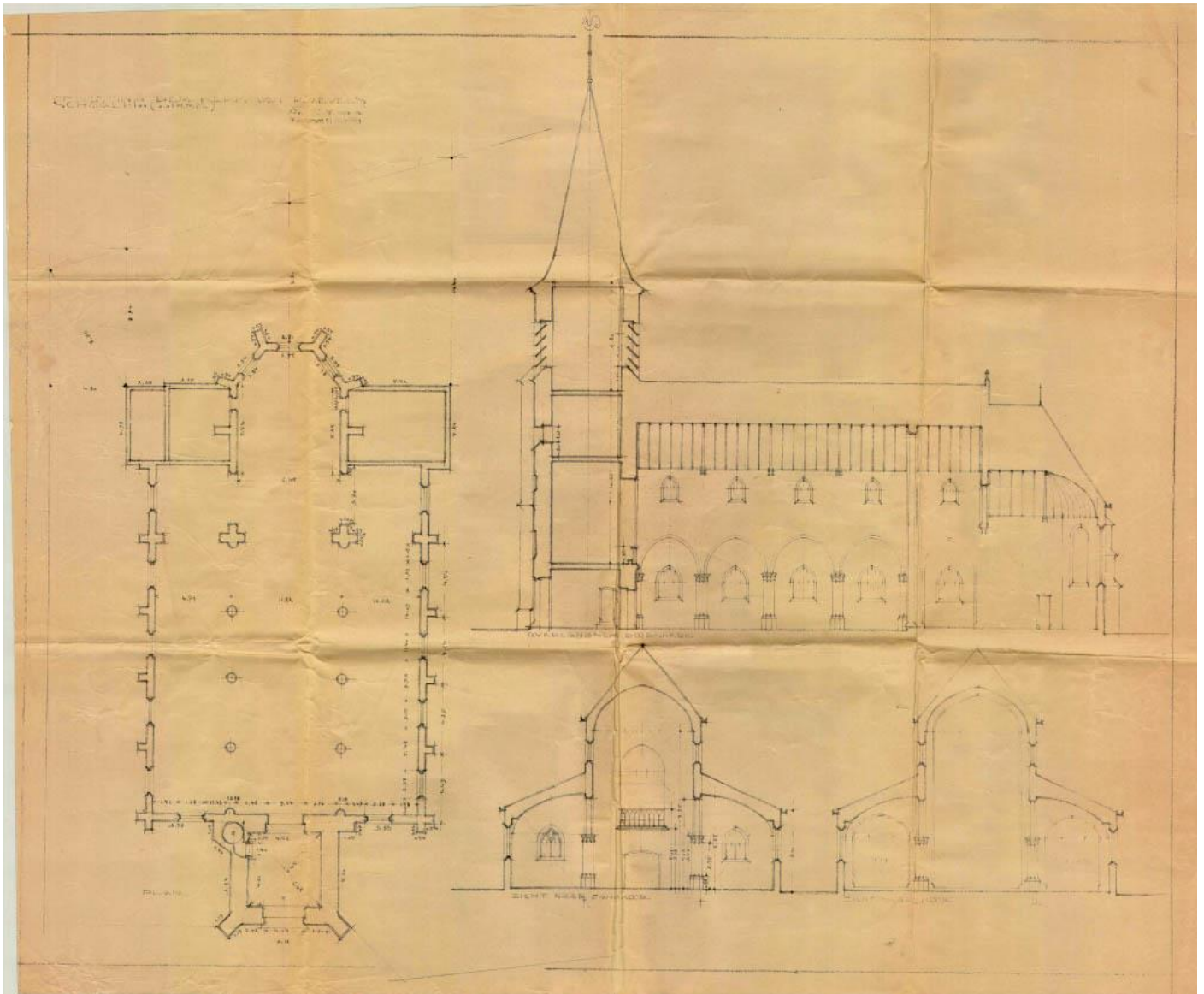
- Afdeling Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg Antwerpen, Cel Monumenten en Landschappen, archief, doss. 525.
- Kadaster Antwerpen, Mutatieregisters Ravels, schets 1910/14.
- Provinciaal Archief Antwerpen, Kerken, Ravels-centrum, dossier 7, 9.

bron : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75602>

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 564 m²
- voeg een grondplan toe :

- noteer de vrije hoogte : 10,66 m
- aantal zitplaatsen: 370

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: neo-gotische kerk met laat-gotische toren
- Aantal en soort bijruimtes: 3: berghok, sacristie en aanleungebouwtje naast het berghok.
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw: project lopende in samenwerking met de gemeente en de provincie.

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	1 toilet en herenurinoir voorzien in het aanleungebouwtje naast het berghok
Verwarming	Aardgasbrander uit 1968, gekeurd in 2024
Verlichting	in de kerk halogeen, in het portaal LED
Keukenvoorzieningen	neen
Audiosysteem	Ja. Werkt naar behoren
Beeldscherm(en)	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	Alleen via de hoofdingang
Diefstal- en brandbeveiliging	neen
Bliksembeveiliging	ja
Gsm-operatoren	neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	neen
Dakisolatie	neen
Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen aanwezig ? : neen
- Aanwezigheid andere dieren ? : uilen die via de toren in en uit vliegen
- Aanwezige vliegopeningen ? : 2
- Aanvliegroutes ? : ?

Bouwfysische toestand

Algemeen genomen is de toestand van de kerk goed.

Overzicht instandhoudingswerken:

In de jaren 90 :

nieuwe elektriciteit

herschildering kerk
doopvont verplaatst van achteraan naar vooraan in de kerk
priesterkoor aangepast
nieuwe houten lambrisering
aanpassing verwarming van olie op aardgas
kerk opnieuw opgevoegd
dak werd hersteld

- Samenvatting rapport Monumentenwacht : geen
- Uitgevoerde restauratiewerken + jaar: geen

Financiële gegevens (optioneel)

Gezien de samenvoeging van parochies en kerkfabriek in 2025 is deze rubriek niet of weinig relevant.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt centraal in de dorpsgemeenschap.
Naast de kerk ligt het oude kerkhof (oudste graven reeds verwijderd), de school, het cultureel- en ontmoetingscentrum “de Wouwer”, het marktplein met parkeermogelijkheid en enkele andere handelszaken.
Een bushalte is eveneens vlakbij de kerk gelegen.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 01/01/2025 wordt de kerk niet meer gebruikt voor de reguliere eredienst. Enkel voor niet-reguliere erediensten staat ze voorlopig nog ter beschikking, zolang ze niet onttrokken is aan de eredienst. Momenteel staat de kerk dus zo goed als leeg.

Een en ander is het gevolg van het begin dat gemaakt is met de uitvoering van het kerkenbeleidsplan 2017. In voorbereiding van deze uitvoering werd een dossier ingediend bij de bisschop met betrekking tot de samenvoeging van de 6 parochies in de gemeente Ravels naar 1 parochie, zijnde deze van Sint-Michiel in Weelde. Het decreet van de samenvoeging is door bisschop Johan Bonny ondertekend op 18/03/2024. Momenteel doorloopt het dossier de procedure bij het Binnenlands bestuur wat normaliter zal eindigen in een publicatie in het Staatsblad, waarna de samenvoeging een feit is en concreet zal uitgevoerd worden.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Poppel	Sint-Valentinus	B-kerk : herbestemming
Weelde	Sint-Jan De Doper	B-kerk : herbestemming
Weelde	Sint-Michiel	A-kerk : valorisatie. blijft behouden als kerk binnen de Pastorale Eenheid Heilige Nicolaas van Poppel
Weelde-Statie	Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans	B-kerk : herbestemming
Ravels-Eel	Sint-Adrianus	B-kerk : herbestemming
Ravels	Sint-Servatius	B-kerk : herbestemming

De bisschoppelijke beslissing omtrent de samenvoeging van de 6 parochies in Ravels naar 1 parochie zijnde deze van Sint-Michiel Weelde, is natuurlijk wezenlijk in het uitwerken van een visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie van de kerken.

De samenvoeging van de parochies naar 1 parochie impliceert (bijna) een herbestemming van de overige 5 kerken.

Kerken zijn een baken in lokale gemeenschappen en er hangt steeds een hele geschiedenis aan vast met al zijn verhalen, gebeurtenissen, activiteiten, feestelijkheden, plechtigheden, ... Kortom de kerken en de pastorale activiteiten zijn steeds een vaste waarde geweest in het dorpsleven.

De achteruitgang van de kerkelijke geloofsbeleving en het deelnemen aan kerkelijke gebeurtenissen is in de laatste decennia sterk achteruitgegaan. Enkel bij de zogenoemde belangrijke momenten in het leven: overlijden, huwelijk, eerste en plechtige communie, vormsel en doopsel, kennen de kerken een grote bezetting.

Ook het aantal bedienaars is de laatste decennia sterk gedaald en het vermindert nog steeds. Zo gingen in Weelde en Baarle-Hertog de twee laatste pastoors op pensioen toen zij de leeftijd van 80 jaar bereikt hadden en zijn er vervolgens 4 parochies definitief mee geïntegreerd in de Pastorale Eenheid Heilige Nicolaas van Poppel.

Vermits aan kerken zoveel geschiedenis vasthangt, dient er per parochie/deeldorp bekeken te worden welke functie aan de kerken kan toegekend worden, rekening houdend met het gegeven, de waarde en de waarden van een kerk en aan de noden en mogelijkheden in de dorpen.

De gemeente kiest ervoor om in te zetten op herbestemming van 5 kerkgebouwen en een functie te geven in de lokale gemeenschap.

Kerk Sint-Valentinus in Poppel

Grote investeringen zijn nodig in deze kerk. Vooral het dak is in slechte staat en ook de glasramen (vooral de omlijstingen) zijn aan restauratie toe. De kosten hiervan worden geraamd op meerdere 100.000-den euro's. De gemeente wil deze investeringen doen maar vond het niet te verantwoorden naar de gemeenschap toe binnen de al geschetste kerkelijke toestand. Ook heeft de gemeente een visie ontwikkeld op de verfraaiing van de dorpskern van Poppel. Binnen deze visie dient ook een oplossing gezocht te worden voor de gemeentesaal in het dorpscentrum die stilaan ook het einde van haar levensduur bereikt heeft ondanks de investeringen in het verleden. De nodige investeringen in en aan de kerk zijn voor de gemeente enkel te verantwoorden wanneer de kerk kan herbestemd worden naar een ruimte voor de gehele dorpsgemeenschap waardoor deze blijft beschikken over een echte dorpszaal in samenwerking met Kerkplus.

Het gemeentebestuur wil in de grotere kernen van de gemeente (Poppel en Ravels) een pastorale-religieuze ruimte behouden/realiseren. Deze opportuniteit dient zich in Poppel aan in de vorm van de beschermde, voor-Napoleontische pastorij, waar bij restauratie een kleinere religieuze/pastorale gebedsruimte/kapel kan ingericht worden, toebehorend aan de parochie Sint-Michiel. De pastorij van Poppel zal verder ook haar functie van pastorij behouden ten behoeve van de grote parochie Sint-Michiel.

Kerk Sint-Jan de Doper in Weelde

Deze kerk van een nog vrij jonge parochie (jaren 50) heeft in 2017 reeds een geslaagde aanpassing ondergaan door de bouw van een tussengebouw, de foyer, tussen de kerk en de gemeentelijke zaal de Brouwerij die de gemeente eerder verworven heeft. Dit biedt naar de toekomst aan aantal mogelijkheden gezien de verbinding tussen deze eerder bescheiden/kleine kerk en de gemeentesaal. Een verdere concrete invulling in de socio-culturele sector dient nog te gebeuren. De keuze wordt dus ook gemaakt voor een herbestemming.

Kerk Sint-Michiel in Weelde

Deze kerk wordt gevaloriseerd en behoudt als enige binnen de gemeente haar A-status. Ze blijft dus voorbehouden voor de Rooms-katholiek eredienst. Doch ook hier heeft de gemeente sterk bijgedragen aan het versterken van de kerkelijke functie door reeds in 2025 een forse investering (30.000 euro) te doen in het plaatsen van beeldschermen, wat een grote meerwaarde creëert in de huidige vormen van geloofsbeleving in de kerk.

Kerk Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans in Weelde-Statie

Ook deze eerder kleine kerk van een ook nog vrij jonge parochie kan erg dienstbaar zijn voor de lokale gemeenschap in Weelde-Statie. Door de ligging vlakbij de (vrije) school en gezien de behoefte van de school aan bijkomende lokalen. De gemeente wil dat elk kind in de gemeente gelijke kansen krijgt en wil waar mogelijk hier ook materieel in bijdragen. Concreet is er de behoefte naar een groot lokaal dat dienstig kan zijn als overdekte

speelplaats, turnzaal en andere grotere schoolse activiteiten. Het open karakter van deze kerk (geen pilaren) geeft wel wat mogelijkheden. Ook de verwevenheid van infrastructuur en nutsvoorzieningen (bv rioleringen) kunnen door een integratie opgelost worden. Verder kan deze ruimte ook dienstig blijven voor de gemeenschap als aanvulling op de plaatselijke gemeentesaal. De kerk is eigendom van de kerkfabriek. Hier gaat men ook expliciet naar een herbestemming.

Kerk Sint-Adrianus in Ravels-Eel

Ook deze kerk behoort nog aan een eerder jonge parochie (begin 20ste eeuw). Gezien ook hier het vrij open karakter van de kerk zonder pilaren kan een nieuwe functie van deze kerk zich in de eerste plaats richten op verenigingen die een eerder grote(re) ruimte nodig hebben (toneelverenigingen, muziekkapellen, fanfares). Concrete uitwerking dient nog te gebeuren. Een visie voor deze kerk kan ook niet helemaal losgekoppeld worden van een visie op de kerk van Sint-Servatius te Ravels. Ook hier gaat men de richting uit van een herbestemming.

Kerk Sint-Servatius in Ravels

Deze kerk in het centrum van deelgemeente Ravels is omsloten door de markt, de lokale school en het gemeenschapscentrum de Wouwer waarin ook de bibliotheek gevestigd is. De gemeente krijgt soms meerdere opdrachten naar zich toegeschoven. Ook leven er soms vragen naar extra lokalen en accommodaties. Ook wil de gemeente werk maken van een herinrichting/opwaardering van het centrum van Ravels. De kerk biedt zeker mogelijkheden aansluitend op de werking van de school, het gemeenschapscentrum en de bibliotheek. Ook hier gaat men dus in de richting van een herbestemming.

In Ravels pleit de gemeente ook over het behoud en de realisatie van een pastorale-religieuze ruimte. Hiervoor wordt gekeken naar het Woonzorgcentrum Onze-Lieve-Vrouw van de Kempen waar regelmatig (nu 3 x per week) een religieuze dienst plaats heeft. Inwoners uit Ravels kunnen hierbij aansluiten.

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Kerk Sint-Valentinus in Poppel :

Een participatietraject heeft hier reeds geleid tot een concrete invulling als gemeenschapszaal. De uitvoering start in 2025 waarbij vooral de schil van het gebouw (dak en muren) zullen aangepakt worden.

Kerk Sint-Jan de Doper in Weelde

De reeds eerder vermelde aanpassingen (foyer) in 2017 biedt een aantal mogelijkheden die nog concreet dienen ingevuld te worden.

Kerk Sint-Michiel in Weelde

Deze kerk is gevaloriseerd.

Aan deze kerk die voor de eredienst zal blijven gebruikt worden zijn er echter ook wel aandachtspunten cfr eerdere bezoeken van Monumentenwacht en andere studies, zoals bijvoorbeeld :

- Isolatie van het gewelf
- Het probleem van optrekkend vocht
- De scheuren in de muren van de toren

Kerk Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans in Weelde-Statie

De contacten met de kerkraad lopen wat betreft de overdracht van de kerk naar de gemeente. Gezien de grote behoefte van de school voor een bijkomende overdekte ruimte, zal in de eerste plaats op vrij korte termijn (in 2025) werk gemaakt worden van de noodzakelijke nutsvoorzieningen (voornamelijk sanitaire installaties) om deze ruimte geschikt te maken voor vrij spoedig gebruik door de school. Bij de overdracht kan ook werk gemaakt worden van noodzakelijke herstellingen aan de riolering in de buurt van de kerk en de school.

Kerk Sint-Adrianus in Ravels-Eel

Een overleg dringt zich op met verenigingen die nood hebben aan een grote (repetitie)ruimte.

Kerk Sint-Servatius in Ravels

Momenteel loopt een participatietraject over de toekomstige functie van de kerk. Een tweede bijeenkomst hierover had plaats op 06/02/2025.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn.

Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad.

Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur.

Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan in de eerste zes maanden van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.

Voeg hier eventueel nog andere bemerkingen toe.